1850. No. 46.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

Saturdag den 16 Februarij.

Aan de Geabonneerden op deze Courant wordt gratis gezonden een Verslag van de Interpellatien, door den Heer van Hoëvell aan den Minister van Kolonien gerigt, in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van vrijdag den 15 februarij 1850.

LONDEN den 13 februarij (*des avonds*).

In antwoord op eene vraag van lord *Stanley*, zeide de President van den Raad eergisteren in het Hoogerhuis dat de bemiddeling van Frankrijk in de geschillen met Griekenland aangenomen was, en dat de stukken betrekkelijk deze zaak zoodra mogelijk overgelegd zullen worden. De afstand van grondgebied, voegde hij daarbij, was niet onder de aan de Grieksche Regering gedane eischen begrepen. Graaf *Aberdeen* gaf zijn leedwezen over het te Athene gebeurde te kennen. Engeland had zich tot hiertoe beijverd den al te grooten invloed van Frankrijk aldaar te beletten, maar nu moesten de Grieken het Fransch Gouvernement noodwendig als hunnen beschermer aanzien. — In het Hoogerhuis is het ontwerp wegens de kerkelijke Commissie ten tweedenmale gelezen, nadat de Aartsbisschop van Canterbury en de Bisschop van Londen hunne goedkeuring aan de voorgestelde veranderingen gehecht hadden.

Naar aanleiding van een verzoekschrift van ingezetenen der Kaapkolonie, zeide graaf *Grey* gisteren in dat Huis dat de Regering nooit ten doel gehad heeft veroordeelde misdadigers naar die Kolonie te zenden, zonder de toestemming van een groot gedeelte der ingezetenen. Lord *Brougham* laakte het gedrag der Kapenaars, die het aan land zetten der van Bermuda derwaarts gezonden veroordeelden zoo volhardend hebben belet.

Tot de eergisteren in het Lagerhuis behandelde zaken behoort het vragen en verleenen der toestemming tot het van Regeringswege inbrengen van een ontwerp tot verbetering van den toestand van gezagvoerders, stuurlieden en matrozen op de koopvaardijschepen. Daarbij wordt de vestiging van een bureau van handelsmarine, in vereeniging met het bureau van koophandel, voorgesteld, en de invoering van het stelsel tot onderzoek van scheepskapiteins en stuurlieden, aan welke geklassificeerde certificaten, in verhouding tot hunne bekwaamheden en de betonning der schepen op welke zij dienst zoeken, afgegeven zouden worden. Twee andere ontwerpen, een tot beter beheer van het fonds voor handelsvarenslieden, en een tot betere regeling van de meting en betonning der handelsschepen, vonden insgelijks bijval.

De heer *W. Somerville* verwierf verlof tot het inbrengen van twee ontwerpen, op de verkiezingen in Ierland betrekkelijk.

Gisteren bepaalden zich de discussien in dat Huis tot eenige bijzondere zaken, insgelijks Ierland betreffende.

— Het getal der gestorvenen in deze hoofdstad bedroeg in de vorige week slechts 957, dus niet alleen veel minder dan gedurende de twee laatste maanden, maar ook aanmerkelijk minder dan het gemiddeld getal in dezelfde week des jaars gedurende de tien laatste jaren, hetwelk 1144 was. Onder de ziekten het getal van wier slagtoffers sterk is afgenomen behooren vooral die der ademhalings-organen.

— Aan een der Engelsche dagbladen wordt door een correspondent te Marseille, onder dagteekening van den 7 februarij, het volgende gemeld: „Sedert de drie laatste dagen verkeeren wij hier in ongerustheid. De troepen zijn in hunne barakken geconsigneerd en scherpe patronen aan de nationale garden uitgedeeld. Het schijnt zeker dat de Roode Republikeinen ernstig dreigen. De berigten uit verschillende streken van het departement zijn zeer verontrustende. Het volk schoolt in het Gouvernement vijandige groepen zamen. De Roode Republikeinen willen het arsenaal en de prefectuur bemagtigen. Al de wachtposten zijn verdubbeld."

— Uit Lissabon heeft men hier berigt tot 2 dezer. Graaf *Lavradio* had in het Huis der Pairs willen voorslaan dat dit Huis eene boodschap aan de Koningin zond, om op de noodzakelijkheid aan te dringen dat zij den graaf van *Thomar* uit haren Raad verwijderde, omdat hij de uitspraak eener vreemde regtbank had ingeroepen, ten opzigte van een libel, dat tegen H. M. gerigt zou zijn. De graaf van *Thomar* had dit doel zijns tegenstanders wel verijdeld, door te vragen dat het stuk in zijne handen gesteld mogt worden, ten einde zich te kunnen beraden wat daarop in eene volgende zitting te antwoorden, maar de zaak verwekte groot opzien, en bij velen ongerustheid.

— Uit de Vereenigde Staten zijn berigten tot 25 januarij ontvangen. De beide Huizen van het Congres hadden hunne zittingen voor korten tijd geschorst. De president *Taylor* heeft de Hongaarsche uitgewekenen bij zich ter maaltijd ontvangen.

PARIJS den 13 februarij.

De maatregelen, welke de Regering sedert eenige dagen neemt, zijn weinig geschikt om de gemoederen gerustheid omtrent den staat van zaken in te boezemen; zoo heeft zij thans besloten het grondgebied der Republiek in groote afdeelingen te splitsen en aan het hoofd van elk dezer afdeelingen een ervaren generaal te plaatsen; tevens zal zij den heer *Romieu* als buitengewoon commissaris naar Straatsburg zenden. Deze maatregelen leiden allerwege tot de vraag, wat dan toch in Frankrijk geschiedt, en of uit de departementen berigten zijn ontvangen welke de geruchten nopens de plannen der Socialisten bevestigen. Op deze vragen wordt door sommigen geantwoord dat de Regering, door de vrees voor de Socialisten te vergrooten, ten haren voordeele op den uitslag der aanstaande verkiezingen wil werken; maar daarop laat men volgen, dat de President der Republiek eerder door zijn Kabinet te versterken dan door onrust te verwekken veiligheid en vertrouwen zou doen wederkeeren; zoo begrijpt men ook niet, hoe de generaals of commissarissen, welke hij uitzendt, aan zijn geschokt gezag de noodige kracht zullen schenken.

Een der boven bedoelde besluiten wordt heden in het officiële dagblad gevonden; het luidt als volgt:

„IN NAAM VAN HET FRANSCHE VOLK.

„De President der Republiek besluit:

„Art. 1. De divisie-generaal *de Castellane* is tot bevelhebber over de 12de militaire divisie (Bordeaux) benoemd. Hij zal bovendien het opperbevel hebben over de 14de en 15de militaire divisien, waarvan Nantes en Rennes de hoofdplaatsen zijn.

„Art. 2. De divisie-generaal *de Rostolan* is tot bevelhebber der 8ste militaire divisie (Montpellier) benoemd. Hij zal bovendien het opperbevel hebben over de 9de en 10de militaire divisien, waarvan Perpignan en Toulouse de hoofdplaatsen zijn.

„Art. 3. De generaal *Gemeau*, bevelhebber der 6de militaire divisie, zal bovendien het opperbevel voeren over de 5de militaire divisie, waarvan Besançon de hoofdplaats is.

„Gedaan op het Elysée-Nationaal, in den Ministerraad, den 12 februarij 1850.

LOUIS NAPOLÉON BONAPARTE."

— Gisteren en heden heeft de Wetgevende Vergadering de beraadslagingen over de wet op het onderwijs voortgezet. Gisteren wees de heer *de Montalembert* op het verval van het middelbaar onderwijs in handen der Universiteit, terwijl de heer *Barthélemy-St. Hilaire* staande hield, dat de studien in de inrigtingen van bijzonder onderwijs niet grondiger waren dan in die der Universiteit. Heden ontvouwde de heer *Thiers*, waarom hij nopens het onderwijs van gevoelen veranderd is en thans de verbindtenis van den Staat met de geestelijkheid wil. „Zoo ik," dus sprak hij onderanderen, „eenige jaren geleden tegenover de geestelijkheid achterdocht, wantrouwen had opgevat, bij de groote gevaren, in welke de maatschappij thans verkeert, heb ik zulks moeten laten varen of doen zwijgen. Het zou kleingeestig van mij geweest zijn, mij door wantrouwen te laten besturen, ik herhaal het, bij de ernstige gevaren der maatschappij. Ja, ik reik de hand aan de mannen die ik heb bestreden."

— Lord *Normanby* heeft heden eerst eene langdurige conferentie met den Gezant der Verhevene Porte en daarna met den Minister van Buitenlandsche Zaken gehouden.

— Eene belangrijke depêche van den buitengewonen Gezant van Frankrijk te Londen aan de Regering zou inhouden, dat het Grieksche vraagstuk nog niet geheel geschikt is, daar lord *Palmerston* thans zegt, niet de bemiddeling, maar alleen de goede diensten van Frankrijk aan te nemen.

— Men spreekt van eene buitengewone zending naar het Oosten, welke door den President der Republiek aan een zijner Neven zou worden opgedragen.

— Dagelijks worden nog onderwijzers afgezet; zulks is ook het geval met dien van Nolay, welke, om zijne leerlingen te vermaken, van zijne school eene soort van hoog geregtshof had gemaakt, waarvoor de President der Republiek als van hoog verraad beschuldigd werd gedaagd, en door hetwelk hij veroordeeld werd om opgehangen te worden.

— Brieven uit Rome van den 5 dezer maken gewag van de vele toebereidselen welke te Terracine worden gemaakt, om den Paus bij zijne terugkeering naar zijne Staten aldaar te ontvangen. De dag, op welke Z. H. te Rome zal aankomen, wordt nu weder niet genoemd, maar men verzekert, dat hij zijn intogt zal doen, door Spaansche troepen begeleid.

KEULEN den 13 februarij.

Ook de Pruissische Tweede Kamer heeft den 12 dezer hare keuzen voor het Statenhuis van het Duitsch Parlement uitgebragt, en tot leden daarvan de afgevaardigden vrijheer *von Patow*, finantieraad *O. von Camphausen*, *Ambronn*, *Riedel*, *Lensing*, *Hesse*, vrijheer *H. von Arnim*, vrijheer *von Bodelschwingh* en graaf *Dyhrn* benoemd.

Van de door de Eerste Kamer gekozenen behooren vijf leden tot het regter- en de vijf anderen tot het linkercentrum.

— De Prins van Pruissen ontving den 10 dezer het korps officieren der te Frankfort in bezetting liggende troepen, en woonde des avonds eene soirée bij den heer *von Radowitz* bij.

— Het schijnt de Mogendheden ernst te zijn met hare strenge maatregelen tegen Zwitserland, bijaldien dit niet onvoorwaardelijk aan de eischen tot verbanning der politieke vlugtelingen voldoet. Althans men verzekert dat het operatieplan van *Radetzky* gereed is, om door Tessin naar Graubunderland op te rukken, terwijl een ander Oostenrijksch korps in het Vorarlbergsche tegen St. Gallen, Thurgau en Appenzell ageren zou. Pruissen kan, van zijne zijde, met geringe moeite de kantons Schaffhausen, Bazel, Aargau, Zurich, Solothurn, en een gedeelte van Berne en Lucerne bezetten, en aan wederstand tegen zoodanige vereenigde overmagt zou wel niet te denken vallen. Dat de bedreigende nota der genoemde Mogendheden reeds aan het Bondsbestuur zou afgezonden zijn, zoo als door sommige bladen beweerd is, wordt door Duitsche dagbladen, die zeggen wèl onderrigt te zijn, nogtans wedersproken. Men hoopt nog het doel door officiële vertoogen te bereiken.

— Den 20 januarij is te Konstantinopel, na een hevigen storm uit het noordwesten, die van zware sneeuw vergezeld ging, sterke vorst ingevallen, zoodat bijna alle bazars en winkels, bij gebrek aan bezoekers, gesloten bleven. Den 26sten was de koude zoo streng dat verscheiden menschen in hunne woningen zijn dood gevrozen. Ook te Salonika heeft dit lot eenige menschen en veel vee getroffen.

KEULEN den 14 februarij.

De Pruissische Minister van Oorlog heeft eergisteren in de Tweede Kamer een wetsontwerp tot voorziening in de buitengewone behoeften des legers ingebragt. Daartoe wordt een crediet van ongeveer twintig millioen gevraagd. In de bij het voorstel gevoegde verklaring laat de Minister zich dus uit: „De vijanden der orde, zoowel als de buitenlandsche omstandigheden, maken eene versterking der krijgsmagt noodzakelijk, en kunnen zelfs een mobiel maken van het leger vorderen."

— De Landdag van Saksen-Weimar hield den 8 dezer zijne laatste zitting, en werd den volgenden dag gesloten. De vroeger genomen besluiten wegens de aanneming van het suspensive in stede van het absolute *veto* en de beëediging der militairen op de Staatsregeling, als mede wegens de opneming der kieswet met directe verkiezingen, zonder census, in die Staatsregeling, zijn door de Regering niet goedgekeurd. Daarentegen zal de gewijzigde Grondwet, en de wet op de verantwoordelijkheid der Ministers eerlang afgekondigd worden.

— Keizer *Nicolaas* heeft, bij ukase van 3 februarij, de vervaardiging en uitreiking van eene medaille verordend, tot erkentenis der diensten van die troepen welke aan den veldtogt in Hongarije en Zevenbergen hebben deel genomen.

— Brieven uit Makarakka in Dalmatië behelzen eene treurige schildering der verwoestingen in die streken, door een orkaan aangerigt, die vooral de olijfboomen geteisterd en voor de helft vernield heeft. Op de Dalmatische kust zijn vele schepen verongelukt, en is de schade onberekenbaar.

's GRAVENHAGE den 14 februarij.

Zijne Majesteit heeft bij onderscheiden dezer dagen genomen besluiten goedgevonden: 1°, eervol ontslag uit de militaire dienst te verleenen aan den officier van gezondheid der 2de klasse bij de landmagt *J. Hissink Janssen*, als benoemd tot gewoon hoogleeraar in de geneeskundige faculteit aan de Hoogeschool te Groningen; 2°, het pensioen toe te kennen aan den kolonel *D. Bos*, voorloopig belast met de dienst van inspecteur in de 1ste inspectie van fortificatien; aan den kolonel jonkh. *J. M. van der Wijck*, voorloopig belast met de dienst van inspecteur in de 2de inspectie van fortificatien, onder toekenning tevens aan beide van den rang van generaal-majoor; aan den kolonel, zonder bezwaar voor 's Rijks schatkist, *A. Kool*, van het corps ingenieurs, mineurs en sappeurs, en aan den majoor jonkh. *F. von Muhlen*, almede van het corps ingenieurs, mineurs en sappeurs, laatstgemelden met toekenning van den rang van luitenant-kolonel; 3°, op het tractement van non-activiteit te stellen, in afwachting van nadere beschikking, den kapitein van de 2de klasse *R. C. Appelius*, van het corps ingenieurs, mineurs en sappeurs; 4°, te benoemen: bij het corps ingenieurs, mineurs en sappeurs, tot inspecteur in de 1ste inspectie van fortificatien, den kolonel zonder bezwaar der schatkist *C. F. Gey van Pittius*, van het corps; tot kolonel, den luitenant-kolonel jonkh. *J. Kraijenhoff*, van het corps, en zulks met bepaling, dat hij ook in zijn nieuwen rang zijn tegenwoordig tractement zal blijven behouden; tot luitenant-kolonel, tevens voorloopig belast met de functien van inspecteur in de 2de inspectie van fortificatien, den majoor jonkh. *J. G. W. Merkes van Gendt*, van het corps, 's Konings adjudant in buitengewone dienst; tot luitenant-kolonels, de majoors *E. J. Eekhout*, *S. F. Klijnsma* en *C. R. van Lelyveld*, allen van het corps, de tweede gemelde tevens kommandant van het bataillon mineurs en sappeurs; tot majoor, den kapitein der 1ste klasse *J. E. Duyvené*, van het corps; tot kapiteins van de 3de klasse bij ancienneteit, de 1ste luitenants *P. J. de Waal*, *D. G. Andrea*, *G. J. Keizer*, jonkh. *J. F. van Thije Hannes* en *S. H. Mossel*, allen van het corps; tot 1ste luitenants bij ancienneteit, de 2de luitenants *W. W. van Doorninck*, *H. Kretzer*, *A. Nolthenius*, *H. L. de Wijs* en *J. A. W. D. van Hasselt*, allen mede van het corps, de tweede en vierde gemelde voorloopig dienstdoende als adjudant, respectievelijk in de 1ste en 2de inspectie van fortificatien, en de derde en vijfde gemelde werkzaam, respectievelijk bij de Koninklijke militaire akademie en het departement van oorlog; bij het 3de regement infanterie, tot 1sten luitenant bij ancienniteit, den 2den luitenant *A. van Wechel*, van het corps, en 5°, over te plaatsen bij het leger in Oostindië, den officier van gezondheid der 3de klasse *G. F. Charlier*, van het leger hier te Lande.

— Het *Staatsblad* n.° 2 behelst het Koninklijk besluit van den 24 januarij ll., houdende intrekking van het besluit van den 1 februarij 1815 (*Staatsblad* n.° 10), nopens de uitoefening van het collatie-regt bij de beroeping van predikanten.

Het *Staatsblad* n.° 5 houdt in het Koninklijk besluit van den 4 dezer, houdende nadere bepalingen in verband met den vrijdom van accijns op den turf en de steenkolen.

Het *Staatsblad* n.° 6 behelst het Koninklijk besluit van den 6 dezer, houdende uitbreiding van dat dd. 31 januarij 1824 (*Staatsblad* n.° 19), betrekkelijk de vergunning ter oprigting van sommige fabrieken en trafieken.

— De gewone audientie van den Minister van Binnenlandsche Zaken zal op saturdag den 16 dezer geen plaats hebben.

Staten-Generaal.

TWEEDE KAMER. — *Zitting van donderdag 14 februarij.*

In deze zitting is ingekomen eene Koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, nopens de heffing der provinciale belastingen in Friesland gedurende den jare 1850. — Verzending naar de Afdeelingen.

Op voorstel van den President wordt besloten, dat op morgen ochtend ten 11 ure door den heer *van Hoëvell* de vragen zullen worden gerigt aan den Minister van Kolonien, nopens de niet-uitvoering van art. 60 der Grondwet, de overlegging van den jaarlijkschen staat der Kolonien enz.

Aan de Kamer is mededeeling gedaan, dat de Commissie tot de verzoekschriften den heer *Poortman* tot haren voorzitter heeft benoemd.

Daarna zijn de beraadslagingen voortgezet over het vraagstuk, dat gisteren behandeld is, of, wanneer een lid der Kamer herbenoemd wordt tot burgemeester eener gemeente, hij dan ophoudt lid der Kamer te zijn, en sich aan eene herkiesing moet onderwerpen.

Onderscheiden leden hebben nog het woord gevoerd. Dit heeft aanleiding gegeven, dat door den heer *Schooneveld* het voorstel gedaan is, dat de Kamer zou besluiten, » dat de heer mr. *Wijnandts*, door

» de [illegible] zijner herbenoeming tot griffier van het kantongeregt » van Oud-Beijerland, heeft opgehouden lid der Kamer te zijn."

In den loop der beraadslagingen is ontvangen eene verklaring van den heer *Hengst*, houdende, » dat hij de betrekking van burge- » meester van Boxmeer, hem onlangs bij continuatie opgedragen, heeft » aanvaard."

Daarop is door den heer *van Dam van Isselt* het voorstel gedaan, dat de Kamer zou besluiten, » dat de heer mr. *Hengst*, door de aan- » neming dier herbenoeming tot burgemeester van Boxmeer, *niet* heeft » opgehouden lid der Kamer te zijn."

Na eenige woordenwisseling werd eene motie van orde, door den heer *Lotsy* gedaan, om de prioriteit aan de voorstellen van de heeren *van Dam van Isselt* en *Schooneveld* te geven, *aangenomen* met 42 tegen 5 stemmen.

Vervolgens heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken, daartoe uitgenoodigd, bij herhaling het woord gevoerd. Eerst heeft Z. Exc. doen uitkomen, dat er verschil van gevoelen over de uitlegging van art. 91 der Grondwet kan bestaan; dat de Eerste Kamer ook het regt had, dat artikel uit te leggen zoo als zij verkoos, enz. Hij heeft tevens gewezen op de gevolgen, welke uit het ontstaan van verschil van meening tusschen de beide Kamers te dien opzigte, ook voor het Gouvernement, kunnen voortvloeijen. De Minister heeft later als zijne meening bekend gemaakt, dat art. 91 der Grondwet *niet* op de leden der Kamer, die tot burgemeester benoemd worden, van toepassing is, daar hij de burgemeesters niet beschouwt als *staats*-ambtenaren.

Nadat de heeren *Donker Curtius* en *van Hall* dat laatste gevoelen hadden bestreden, zijn de beraadslagingen gesloten en is men tot de stemming overgegaan.

Het eerst wordt nu gestemd over het amendement van den heer *van Dam van Isselt*, hetwelk is *aangenomen* met eene meerderheid van 27 tegen 20 stemmen.

Daarna is in omvraag gebragt het amendement van den heer *Schooneveld*, hetwelk met 26 tegen 21 stemmen is *verworpen*.

Het amendement van den heer *van Zuylen van Nyevelt* is *verworpen* met 29 tegen 17 stemmen.

Dat van den heer *Godefroi* is *verworpen* met 25 tegen 21 stemmen.

Eindelijk is in stemming gebragt het voorstel van den heer *Lotsy*, hetwelk mede is *verworpen* met 28 tegen 18 stemmen.

De zitting is daarna gescheiden.

's GRAVENHAGE den 15 februarij.

Bij besluit van den 14 dezer heeft Z. M., op het daartoe door hem gedaan verzoek, eervol ontslag verleend aan *J. E. van der Aa Criellaert*, als 1sten luitenant bij de dienstdoende schutterij te Rotterdam, en voorts benoemd: bij de dienstdoende schutterij te Rotterdam, tot 1sten luitenant, *M. M. de Monchy*, thans 2de luitenant, en tot 2den luitenant, mr. *G. J. de Haas*, thans schutter.

— De Minister van Binnenlandsche Zaken,

Gezien art. 14 van het Koninklijk besluit van den 31 mei 1818 (*Staatsblad* n.° 25);

Overwegende dat de openbaarheid bij het afnemen der examina eenen grooten waarborg oplevert voor een streng en doeltreffend onderzoek naar de kunde van hen, die hunne bekwaamheid tot beoefening van een vak van wetenschap of kunst van Staatswege wenschen erkend te zien;

Heeft goedgevonden, in overeenstemming met de omtrent andere examina gegeven voorschriften, te bepalen:

Art. 1. De examina, krachtens art. 13 van het Koninkl. besluit van den 31 mei 1818 (*Staatsblad* n.° 25) door de provinciale commissien van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt af te nemen, zullen, behalve die in de vroedkunde, voortaan met open deuren worden gehouden.

Art. 2. Onverminderd de bepaling van art. 4 van het Koninklijk besluit van den 31 mei 1818 (*Staatsblad* n.° 25), worden dag en uur van het examen althans drie dagen te voren door het dagblad van de provincie of van de gemeente, waar de commissie hare zitting houdt, gebragt ter kennis der ingezetenen.

Staten-Generaal.

TWEEDE KAMER. — *Zitting van vrijdag 15 februarij.*

Zijn ingekomen twee petitien van fabriekanten en kooplieden te Winterswijk, en van touwslagers en bestuurders van lijnbanen te Amsterdam, bezwaren aanvoerende tegen de voordragt omtrent de scheepvaartregten.

Tot rapporteurs over het ontwerp betrekkelijk het Munt-collegie zijn benoemd de heeren *Bachiene*, *Westerhoff*, *Wichers*, *van Hall* en *van Doorn*.

De heer *Scheltinga Winterberg* heeft eene verklaring ingezonden dat hij de betrekking van burgemeester, hem onlangs bij continuatie opgedragen, heeft aangenomen. — Wordt besloten, even als in zake den heer *Hengst*, tot toelating van dat lid.

Aan de orde is het rigten van vragen aan den Minister van Kolonien door den heer *van Hoëvell*, wegens de niet aanbieding aan de Staten-Generaal van het jaarlijksch omstandig verslag wegens het beheer der Kolonien en bezittingen en van den staat waarin zij zich bevinden, gelijk dit is voorgeschreven bij art. 60 der Grondwet.

De heer *van Hoëvell* spreekt eene breedvoerige rede uit, welke door den Minister van Kolonien wordt beantwoord.

Door den heer *Engelen* wordt daarop verlof gevraagd tot het doen van eenige vragen aan de Ministers van Finantien en Binnenlandsche Zaken nopens de Maatschappij van Weldadigheid. Met 29 tegen 22 stemmen wordt daarin bewilligd. De dag voor die interpellatien zal nader bepaald worden.

De zitting is daarna gescheiden.

ROTTERDAM den 15 februarij.

Hoofdstuk I der tweede afdeeling van den reeds in onze vorige vermelden *Staat van Begrooting van Ontvang en Uitgaaf van de stad Rotterdam, voor de dienst van* 1850, behelst de aanduiding der *gewone uitgaven*.

§ 1 die voor het *Plaatselijk huishoudelijk Bestuur*, tot een gezamenlijk bedrag van *f* 146,712. De vier eerste posten zijn: jaarwedde van Burgemeester en Wethouders, en presentiegeld van den Raad, *f* 9,200; jaarwedde van den Secretaris *f* 3,600; idem van den Ontvanger *f* 6,000; kosten van de huishoudelijke administratie *f* 32,600, die in een bijgevoegd tableau meer in bijzonderheden zijn aangewezen.

§ 2, *Onderhoud van Plaatselijke eigendommen en werken*, loopt over de totale som van *f* 130,130. Onderanderen vindt men hier: jaarwedde van den architect of controleur der stads gebouwen *f* 3,000; onderhoud van huizen, torens, poorten en dergelijke, en mobilair in dezelve, *f* 25,000; idem van straten, wegen, wandelplaatsen en voetpaden *f* 23,000; idem van bruggen, riolen en pompen *f* 10,400; idem van havens, kaaimuren, sluizen en andere waterwerken, enz., *f* 18,900; diep- en schoonhouden van havens, grachten, slooten en putten *f* 20,000; onderhoud en verdere kosten der begraafplaats *f* 11,800; jaarwedde van bazen, boekhouder, opzieners enz. en kosten der fabrikage *f* 20,900.

§ 3 behelst de posten voor *Publieke veiligheid*. De jaarwedde van den directeur en de commissarissen van politie, klerken, inspecteurs en verder opzigt, is uitgetrokken ad *f* 18,750; idem van de dienaars der politie *f* 18,500; kleeding van dezelve *f* 3,000; onkosten van de lantarens *f* 45,000; idem van de nachtwacht *f* 26,100; onderhoud en bergplaatsen der brandspuiten *f* 4,100; belooning of gratificatie aan de geaffecteerden bij de brandspuiten *f* 2,500; kosten der schutterij *f* 13,067; premiën tot redding van drenkelingen *f* 800; kosten van de wijkmeesters *f* 2,000; idem der commissie voor de landverhuizers *f* 300.

§ 4 betreft de *Subsidiën aan onderscheidene Instellingen*. Voor de subsidien en alimentatiegelden aan Godshuizen is voorgedragen en toegestaan *f* 64,000; voor die aan het algemeen Armbestuur *f* 188,000; idem aan het Israëlitische armbestuur *f* 8,300; vestiging-, vervangings- en transportkosten in de kolonien der Maatschappij van Weldadigheid *f* 40,000; jaarwedde van doctoren, heelmeesters enz. *f* 7,900.

De geraamde uitgaven voor het Onderwijs bedragen *f* 33,070, aldus verdeeld: kosten voor het Gymnasium *f* 17,500; onderwijs aan kinderen van niet bedeelde ouders *f* 4,400; onderhoud van de scholen, de woningen en schoolmeubelen *f* 1,200; subsidien aan de Geneeskundige school *f* 8,120, en jaarwedde van den lector en onkosten der Zeevaartkundige school *f* 1,850.

§ 5 betreft de *Plaatselijke Schuld*, ten bedrage van *f* 16,102. 50. Hieronder is begrepen voor pensioenen *f* 10,176.

Voor *Onvoorziene Uitgaven*, § 6, is voorgedragen en toegestaan *f* 25,000, namelijk *f* 20,000 onder goedkeuring der Provinciale Autoriteit, en *f* 5000 ter beschikking van Burgemeester en Wethouders.

— Zr. Ms. stoomschip SURINAME, waarvan de dag van afvaart naar Oostindië op 1 maart aanstaande was opgegeven, zal, uit hoofde van veranderde bestemming, niet derwaarts vertrekken.

— Door den Raad der stad Schiedam is de heer *H. P. Nolet* benoemd tot makelaar in granen, gedistilleerd, steenkolen, jeneverbessen, vaste panden en scheepsaandeelen.

— Blijkens de uitkomsten van de derde tienjarige volkstelling, bestond de bevolking der stad Leyden op den 19 november ll. uit 35,864 zielen; het aantal huisgezinnen bedroeg 7600 en dat der bewoonde huizen 6448.

— Door den Raad der stad Amsterdam zijn de heeren mr. *G. C. J. van Reenen*, burgemeester aldaar, en *J. Staats Boonen* tot leden der provinciale staten van Noordholland verkozen.

— De op gisteren ontvangen berigten van de rivieren vermelden eene voortdurende en sterk toenemende daling van den waterstand, en openen het gegronde uitzigt, dat alle verder gevaar weldra geweken zal zijn.

Volgens de heden ontvangen ambtsberigten bleef de val van het water langs de rivieren in vrij sterke mate aanhouden. De gunstige uitzigten op eene verbetering van de gesteldheid der rivierstreken vermeerderen, en men vleit zich dat het water binnen weinige dagen tot het peil zal gedaald zijn, waarop de buitengewone correspondentie-dienst kan worden opgeheven. De dijklegeringen van de bijzondere besturen zijn in sommige provincien reeds opgeheven.

Aan de herhaaldelijk beveiligde waterkeeringen, welke van gedurigen afslag hadden geleden, was geene nieuwe schade ontstaan.

De berigten uit 's Hertogenbosch, wegens den waterstand binnen die stad, zijn ook meer geruststellend, daar vele straten gisteren reeds van het water bevrijd waren. De kommer en ellende, door den vloed veroorzaakt, bleven echter nog zeer groot.

— Aan de Utrechtsche Hoogeschool is den 12 dezer tot doctor in de medicijnen bevorderd de heer *W. Berlin*, van Amsterdam, na het verdedigen van zijne dissertatie *de circulatione in cavo cranii*.

— Te Koudekerke in Zeeland is, uit een alvorens gemaakt twaalf- en viertal, tot predikant beroepen de wel eerw. heer *J. J. Knap*, te Heeg.

— Men schrijft uit Vlissingen dat de heer *le Roy*, vroeger plaats-majoor, die maandag met zijne familie derwaarts was gekomen, des avonds alleen terugkeerende, vermoedelijk door de duisternis, in de nabijheid van Vlissingen in eene sloot is geloopen, waaruit den volgenden morgen zijn lijk is opgehaald.

Woensdag morgen had in die stad nog een ander droevig ongeluk plaats: een leidekker was op een dak van een huis, gelegen op de Zeilmarkt, werkzaam, toen hij door een rukwind met zijn ladder werd opgenomen, en van het huis naar beneden stortte. De ladder bleef in de voor het huis staande boomen hangen, maar de ongelukkige kwam van eene hoogte van ongeveer 30 voet op de straat neder, en is aan de gevolgen van zijnen val reeds een uur daarna overleden.

— Uit Tilburg schrijft men ons het volgende:

De laken-, duffel- en baaifabrieken alhier blijven goed doorwerken. Zulks is een groot voordeel voor onze plaats. De aanvoer van Engelsche, Duitsche en Hongaarsche wollen, die vóór den winter hier heeft plaats gehad, was zoo groot, dat er op dit oogenblik, bij het heropenen der scheepvaart, in de magazijnen nog voorraad genoeg is om in de tegenwoordige behoefte te voorzien, zoodat men ook in de tegenwoordige wolprijzen geen merkelijke verandering verwacht.

De muzijkanten der *Nieuwe Harmonie* zullen aanstaanden zondag, den 17 dezer, een concert geven ten voordeele van het algemeen gasthuis alhier, waarvoor bereids ruime inteekening heeft plaats gehad.

— De *Catholijke Nederlandsche Stemmen* bevatten een verhaal van het uiteinde van den eerw. heer *Heinink*, Apostolischen missionaris der Surinaamsche missie. Uit dit verhaal blijkt, dat de verdienstelijke priester, die zijn Vaderland en alle hem dierbare betrekkingen verlaten had, met het liefderijke doel om zich voor zijnen lijdenden natuurgenoot op te offeren en hem tot de zaligheid voor te bereiden, het slagtoffer is geworden der snoodste ondankbaarheid. Een neger, van een slecht levensgedrag, dien de waardige missionaris tot verbetering zijns levens poogde te brengen, heeft hem door vergif doen sterven. De Boassie-besmettelingen verliezen in hem een liefderijken verzorger, en allen, die hem gekend hebben, zullen zijne nagedachtenis zegenen.

— Op den 5 dezer stierf te Dillenburg, in den ouderdom van 71 jaren, de heer *C. Hofmann*, vroeger directeur van het kabinet van koning *Willem I* der Nederlanden. Hij was in de persoonlijke dienst van *Willem I* getreden toen deze zich nog als Prins van Oranje te Fulda ophield, en bleef in de nabijheid van dien Vorst tot op korten tijd voor zijne abdicatie. Sedert leefde *Hofmann* in zijne geboorteplaats Dillenburg, waar hij wegens zijn edel karakter en menschlievendheid algemeen bemind was.

Van ROTTERDAM uitgeklaard *Alida Hendrika*, M. R. Klein, naar Belfast; *Trader*, J. Blazier, naar Londen, en *Border Queen* (st.), Th. Duncanson, naar Leith.

HELLEVOETSLUIS den 14 dezer. Gisteren na den middag stoomde in zee *Norfolk*, J. Leetham, naar Goole. De stoom-schroefschoener *Camerton*, kapitein W. J. Patrick, van Rotterdam naar Hull, is met hoog water op den Dam boven het Kanaal aan den grond geraakt en heeft hulp aangenomen om in vlot water te komen. Heden morgen stoomde in zee *Ocean*, J. C. Hast, naar Londen. En arriveerden *Jonge Ary*, J. Goedknegt, v. Lissabon; *Giraffe* (st.), Th. Goodburn, *Rhine* (st.), W. Finch, en *Earl of Auckland* (st.), W. Wintle, alle drie van Londen. De bark *Whampoa*, kapitein J. M. Pfeil, v. Batavia naar Rotterdam, is door de stoomboot *Brouwershaven* alhier in het Kanaal gesleept. En arriveerde de Texelsche loodsboot nommer 4, schipper P. W. Krijnen; de wind Z. W.

HELLEVOETSLUIS den 15 dezer. Gisteren na den middag arriveerde uit zee *Jantina*, H. L. de Groot, van Newcastle. De stoomboot *Camerton* is heden nacht in vlot water en op de Reede ten anker gebragt. De schepen *Ida Elizabeth*, kapitein J. M. Kleinhouwer, van Batavia, en *Polka*, C. Ward jr., van Newcastle, beiden naar Rotterdam, zijn binnen door van Brouwershaven alhier op het Kanaal gekomen, de eerste gesleept door de stoomboot *Kinderdijk*. Heden morgen stoomde in zee *Camerton*, W. J. Patrick, naar Hull, en arriveerde *Jupiter* (st.), J. Clifton, van Goole; de wind Z. W.

BRIELLE den 14 dezer. Heden voor posttijd zeilde *Maassluis Welvaren*, W. van der Gaauw, naar Newcastle; de wind Z. W.

BRIELLE den 15 dezer. Gisteren na posttijd op de Reede teruggekomen het voor posttijd gemelde schip *Maassluis Welvaren*. Heden voor posttijd, als ook te Maassluis niets gepasseerd; de wind W.

BROUWERSHAVEN den 13 dezer. Binnengekomen *Polka*, C. Ward jr., van Newcastle naar Rotterdam (zonder loods) [illegible] het [illegible] wijn, olie enz. enz. vermoedelijk herkomstig van het gestrande kofschip *Catharina*, gevoerd geweest door kapit. J. J. de Boer, v. Marseille n. Rotterdam bestemd.

TEXEL den 14 dezer. De wind Z. W., hard. Binnengekomen *Catharina Johanna*, J. B. Jaski, v. Batavia; gisteren nog *Roscommon* (st.), Williams, van Liverpool. Uitgestoomd heden *Lord John Russell* (st.) naar Londen.

VLISSINGEN den 14 dezer. Voor Antwerpen bestemd zijn alhier ter reede gekomen en de Schelde opgevaren *Ignacita*, de Zabala, van Havanna; *Soren Winkel*, Faber, van St. Domingo; *Luconia*, Hamilton, en *Uncas*, Latham, v. Apalachicola; *Sardinia*, Woodward, van New-York, en *Wesleyan*, Green, van Londen. — Gisteren van Antwerpen vertrokken *Norma*, C. Vallesen, naar Valparaiso, en *Jonge Johanna*, de Vries, naar Newcastle.

AANGEKOMEN: Te GENUA 6 dezer *Espero*, G. R. Molfino, van Amsterdam, en *Emilia Elizabeth*, de Boer, van Windau.

VERTROKKEN: Van WILMINGTON 21 januarij *Vrouw Johanna*, B. G. Lambach, n. Delfshaven. Van LIVORNO *Hillechina Wilkens*, A. H. Karssies, naar Alicante, en van CADIX 1 dezer *Commerce*, Deswelgh, naar Havanna.

Het schip *Drie Gebroeders*, kapitein J. Venster, van Tschesme n. Hamburg, is den 11 dezer te Cowes binnengeloopen; de w. Z. W., hard.

Het schip *Virgilia*, kapitein Lakeman, van Port-au-Prince naar Antwerpen, is den 11 dezer met verlies van verschansingen, zeilen en andere schade te Dartmouth binnengeloopen; de w. Z. W., met storm.

Het Nederlandsch brikschip *Thetis*, kapitein H. Meppelder, van Liverpool n. New-York, is den 10 dezer, met verlies van den fokkemast, groote steng, ra's, zeilen enz., door eene loodsboot te Falmouth binnengebragt, hebbende den 6den op de hoogte van Kaap Clear eene hevige bui doorgestaan.

Door het schip *Nile*, van Calcutta in Duins aangekomen, is den 12 januarij, op 3 gr. 33 min. noorderbreedte en 22 graden westerlengte, gepraaid het barkschip *Henricus Gerardus*, kapitein P. Verschuur, van Amsterdam naar Batavia; alles wel aan boord.

CARGA-LIJST.

Rotterdam.

NIEUW LEKKERLAND, M. B. HOFFMAN, van *Batavia*.

3500 stuks Koehuiden, 50 v. Tamarinde, *H. van Rijckevorsel*; 200 kranj. Suiker, *E. Suermondt en Zn. en Co.*; 300 b. Koffij, [illegible] 670 kranj. Suiker, *de Groot*, *Roelants en Co.*, te Schiedam; 336 kranj. dito, *Luden en van Geuns*, te Amsterdam; 180 b. Peper, *Wunderly en Co.*, te Amst.; 50 kranj. Suiker, Gebr. *Cramer*, te Amst.; 2 k. Indigo, *Kaupe en Wilde*, te Amst.; 6 b. Salpeter, *P. Regout*, te Amst.; 3 kistjes Thee, 266 kann., 451 kranj. Suiker, 2520 b. Koffij, 371 b. Tabak, 1055 b. Rijst, 2 k. Indigo en 12 coll. Dieersen, Order.

EARL OF AUCKLAND, W. WINTLE, van *Londen*.

65 b. Katoen, 10 cer., 3 k. en 1 v. Koopm., *P. A. van Es en Co.*; 40 b. Katoen, *van Overzee en Co.*; 52 v. Palmolie, *A. F. Ebeling en Co.*; 8 k. Anijsolie en 3 k. Pepermuntolie, *Lenersan en Co.*; 1 k. Olie, 15 k. Thee, 1 v. Gom Sandrack, 11174 Buffelhorens, 94 mand. en 70 b. Terra Japonica en 5 v. Bichromate Potasch, *S. A. le Vino en Co.*; 4 b. Brazilhout, *Eckstein, v. d. Velde en Koch*; 10 k. Schellak, *D. H. en W. Pompe*; 4 b. en 108 cer. Kina, *P. van Ommeren*; 4 k. Anijsolie, *Kreglinger en Co.*; 25 balen Koopm., *Boutmy en Co.*; 6 b. Vellen, *L. Maijer en Co.*; 1 b. Leder, *J. B. Crol en Co.*; 1 v. Koopm., *C. G. Schutze van Houten*; 1 v. dito en 149 schuitjes Koper, *Smith en Co.*; 2 stuks Werktuigen, *Wachter en [illegible]*; 2 b. Leder, *P. J. v. d. Schrieck en Co.*; 1 k. Boeken, *A. T. Sölling en Co.*; 1 p. dito, Wed. *Krap*; 8 b. Vederen, *J. v. Heck*; 720 schuitjes Koper, *Grohé en Sander*; 63 z. Peper, 500 z. Koffij, 50 b. Terra Japonica, 7 b. Rottingen, 4 k. Cigaren, 359 blokk. Koper, 4 b., 8 v. en 6 kistjes Koopm., Order.

Amsterdam.

CATHARINA JOHANNA, J. B. JASKI, van *Batavia*.

2854 b. Rijst, 597 kan. Suiker en 2571 b. Bindrotting, *L. Bienfait en Soon*; 523 p. Cassia, 25 k. Kaneel en 100 p. Tabak, *Boissevain en Kooy*; 1389 b. Rijst, *A. van Hoboken en Zonen*, te Rotterdam, en 2095 b. Rijst, Order.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN.

Te Rotterdam:

BELFAST, het Nederlandsch Kofschip *Johannes*, kapitein *T. A. Steffens*. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

BERGEN IN NOORWEGEN, het Nederlandsch Kofschip *Rudolph*, kapit. *L. van der Laan*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

DUNDEE, het Nederlandsch Kofschip *Juffer Garrelts*, kapitein *J. J. Kuerts*. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

GENUA, het Nederlandsch Schoener-Kofschip *Jacomina*, kapitein *K. P. Huges*. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

HAMBURG, het Nederlandsch Kofschip *Afina Albertina*, kapitein *J. H. Nagel*. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

LIVERPOOL, het Nederlandsch Kofschip *Catharina Jantina*, kapit. *J. H. Potjer*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

LONDONDERRY, het Nederlandsch Kofschip *Geertruida Jacoba*, kapit. *A. A. Potjer*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

NEW-YORK, het gekoperd snelzeilend Hanoversch Brikschip *Pax*, kapitein *W. H. Swart*; vertrekt ten spoedigste. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

TRIEST, het Nederlandsch Kofschip *Johanna Catharina*, kapitein *B. B. Kuen*, Rz. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

VALPARAISO en SAN FRANCISCO (Californië), voor Goederen en Passagiers, het nieuw gekoperd, extra snelzeilend Nederlandsch Barkschip *Woltemade*, kapitein *F. Guyt*, Jr. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

BEURS- EN MARKTBERIGTEN.

MADRID den 8 Februarij. Spanje 3 per cents 29¾ papier, na beurstijd 29¾ papier en 29$\frac{11}{16}$ geld; dito 4 per cents 12¾ papier; dito 5 per cents 12¼ papier, na beurstijd 12¾ papier; Renteloose Schuld 3$\frac{11}{16}$ papier, na beurstijd 3½ geld; Coupons 7½ pap., na beurstijd 7¼ geld.

PARIJS den 13 Februarij. Frankrijk 3 per cents 57. 80 a contant en 58 tegen ultimo; dito 5 per cents 95. 80 a contant en 96 tegen ultimo; de Actien van de Bank 2350; Napels 93. 25; Spanje 3 per cents

[illegible]landsche 37; dito Binnenl. 29¾ a contant en 29$\frac{5}{16}$ tegen ultimo; [illegible]d 2½ per cents 57. — De fondsen zijn dalende. A contant sloten [illegible] per cents 70 en de 5 per cents 50 centimes lager dan gisteren.

[illegible]NDEN den 13 Februarij. De 3 per cents Geconsolideerden [illegible] ⅞ a contant en 95⅛ a ⅜ voor rekening; de Gereduceerden 95¼; [illegible], 5 per cents, 18¾ a contant; dito Passive 3¾; Portugal, 4 per [illegible] 35½, zonder Coupon; Grenada, 1½ per cents, 18¾; Mexico 29¾, [illegible] Coupon; Peru 82, a contant en voor rekening; dito Uitgest. 37; [illegible]uela 35; Holland, 4 per cents, Certificaten, 86½. De Wissel op [illegible]rdam 12, 1 a 1½; op drie maanden 12, 2½ a ¾, en op Rotterdam [illegible] a 3½.

[illegible]WERPEN den 14 Februarij. Spanje 5 per cents 12 geld [illegible] Binnenl. 3 per cents 29$\frac{7}{16}$.

[illegible]OTTERDAM den 15 Februarij. Nederl. Werk. Schuld, 2½ pc., [illegible] 55$\frac{7}{16}$, gebl. 55$\frac{5}{16}$; idem Certificaten, 3 pc., 65¾ a 65½, gebl. 65¼; [illegible] idem, 4 pc., 85¾ a 85½, gebl. 85⅝; Amort.-Sijndic., 3½ pc., 86¼; [illegible] Rijnspoorweg, 4½ pc., 90. België, 4½ pc., 85½; id. bij Rothschild, [illegible] 47$\frac{7}{16}$ a 47⅜, gebl. 47⅞. Frankrijk, Obligatien, 3 pc., 54 a 54$\frac{3}{16}$, [illegible] 54⅛. Spanje, L. bij Ardoin, £ 85, 5 pc., 12$\frac{5}{16}$ a 12⅜; idem bij [illegible], £ 510, 5 pc., 12[illegible]; idem bij idem, Onbep. Stukken, 5 pc., 12⅜; [illegible], 3 pc., 37$\frac{7}{16}$ a 37⅛; [illegible] Binnenl. a 6 m., 3 pc., 29⅜ a 29$\frac{7}{16}$, gebl. 29⅜; Coupons Ardoin 8¾ a [illegible]. Portugal, te Londen, 5 pc., 36$\frac{15}{16}$ a 37, idem idem, 4 pc., 38[illegible] a 38¼, gebl. 38$\frac{5}{16}$. Rusland, Obl. Hope en Co.; 1798 en 1816, 5 pc., 104¾ a 104⅞; id. id., 1828 en 1829, 5 pc., 104; Certificaten bij Hope en Co., 4 pc., 85¾; idem bij Stieglitz en Co., 4 pc., 84¾; idem bij idem, 5de Serie, 4 pc., 84 a 84⅛; Certificaten van [illegible], 5 pc., 65¾. Polen, Certific., 4 pc., 75½. Oostenrijk, Metaliek, [illegible] 80⅛; idem, nieuwe, 2½ pc., 42¾ a 42⅞; idem idem, 5 pc., [illegible]

[illegible], 5 pc., 98¾. Brazilië, 5 pc., 90¾. N. Mexico, 5 pc., 29[illegible] Peru, 4 pc., 79⅞, 80¼, 80⅛; idem Uitgest. 36⅝, 37⅛, 37$\frac{7}{16}$. G[illegible], 1½ pc., 19. Ecuador 3¾, ⅞, $\frac{9}{16}$. Venezuela, 2¼ pc., 35½, ⅞. Grieken, 5 pc., 6⅞, 7⅛, 7. Oblig. Holl. Spoorw., 4½ pc., 97. Fransche [illegible] a ⅛. Spanje, bij Ardoin, £ 510, 5 pc., 12$\frac{5}{16}$ a ⅜; Binnenl., 3 pc., 29⅜.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolong. 2½, Disconto 2½ pc.

AMSTERDAM *den 15 Februarij.* Hamburg 2 maanden *f* 34⅞, idem zigt *f* 35$\frac{1}{16}$. Londen 2 m. *f* 11. 97½, id. zigt *f* 12. 05 pap. Lissabon en Porto 3 m. *f* 42. Petersburg 2 m. *f* 187½. Disconto 2½ pc.

ROTTERDAM *den 15 Februarij.* Nederlanden, Werk. Schuld, 2½ pc., 55⅞; Amort.-Sijndicaat, 3½ pc., 87. Spanje *Ardoin*, £ 170, 5 pc., 11⅞; idem, £ 510, 5 pc., 12½; Coupons *Ardoin*, oude, 8¾ l. k., 8$\frac{13}{16}$ h. k., 8¾ gebl. k.; idem idem, nieuwe, 8¾. Portugal, te Londen, 4 pc., 38⅛. Amerika, Bank-Actien, *D.* 100, 3$\frac{13}{16}$. Oostenrijk, Metaliek, 2½ pc., 42$\frac{11}{16}$. Grenada, Uitgestelde 4¾. Mexico 1846, 5 pc., 29⅞ l. k., 29⅞ h. k., 29⅞ gebl. k. Venezuela, Uitgest. 13¾. Ecuador 3⅝; idem Coupons 19 *cents.*

ROTTERDAM *den 14 Februarij.* Londen 2 maanden *f* 11. 97½, kort *f* 12. 02½.

Den 15den. Hamburg 2 maanden *f* 34⅞, kort *f* 35¼; Parijs 2 maand. *f* 56⅛, kort *f* 56¼; Bordeaux 2 maanden *f* 56⅛, kort *f* 56⅝; Frankfort 6 weken *f* 99.

AMSTERDAM *den 15 Februarij.* TARWE prijshoudend met goeden handel: 130 ℔ bonte Poolsche *f* 280; 129 ℔ dito *f* 272; 129 ℔ mindere dito *f* 265; 127 ℔ roodbonte dito *f* 250; 129 ℔ N. Bovenl. *f* 214; 125 ℔ Jar. Gron. *f* 187; 120 ℔ dito *f* 175. — ROGGE tot vorige prijzen bij partij verkocht: 123 ℔ Jar. Deensche *f* 137; 124 ℔ N. Inl. *f* 136, op levering. — GERST in één doen: 96 ℔ Jar. Vriesche Winter *f* 92. — HAVER zonder handel. — BOEKWEIT prijshoudend: 121 ℔ Nijkerker *f* 148. — KOOLZAAD: op 9 Vat, dadelijk £ 70½, £ 71. — LIJNZAAD één doen: 104 ℔ Pernau *f* 230; 100 ℔ Riga *f* 262½; 109, 110 ℔ Arch. *f* 260; 106, 107 ℔ Egyptisch *f* 280. — RAAPOLIE: op 6 w. *f* 43½; Vlieg. *f* 40½ a ¼; 1 Mei eerstk. *f* 41 a ½; Sept., Oct., Nov. en Dec. *f* 36 a ½. — LIJNOLIE: op 6 w. *f* 32½; Vlieg. *f* 31½. — [illegible] *f* 37½. — RAAPKOEKEN *f* 54 a *f* 58. — LIJNKOEKEN [illegible]

[illegible] *den 14 Februarij.* Heden waren de middelprijzen der volgende Artikelen per mud: Witte Tarwe *f* 7. 10, Roode dito *f* 6. 10, Rogge *f* 4. 80, Vroege Gerst *f* 3. 30, Late dito *f* 3. 20, Ongepelde Spelt *f* 2, Boekweit *f* 4. 80, Haver *f* 2. 20, Witte Boonen *f* [illegible] Kroten *f* 4. 60, Witte dito *f* 5, Paardenboonen *f* 5. 90, Raapolie, het vat, *f* 43, Lijnolie, idem, *f* 32. 50, Koolzaad, het mud, *f* 13. 60, Lijnzaad, idem, *f* 8.

SCHIEDAM *den 15 Februarij.* Jenever, het Nederl. Vat, zonder fust, *f* 14; Amst. proef, idem idem, *f* 15. 25. Zonder de belasting.

, De Persoon van LOUIS DESPRÉS, gediend hebbende bij Zr. Ms. Marine, of wel Iemand zijner Betrekkingen, worden bij deze uitgenoodigd om zich te vervoegen ter Stedelijke Secretarie.

, Aan de daarbij belanghebbenden wordt kennis gegeven, dat de Bureaux der Directie van Politie zijn verplaatst naar het Gebouw aan de Kaasmarkt, boven het Commissariaat van Politie, 2de Kwartier.

, Een heden bij ons ontvangen schrijven van Langel den 11 dezer, brengt aan de edele schenkers der liefdegaven voor de door de overstrooming noodlijdenden van Langel en Herpen den vurigsten dank. Die nooddruftigen, van eigen huis en dak beroofd, worden allen in het schoolgebouw te Langel gespijzigd en verzorgd van die offers der weldadigheid.

Bij den dank van de ongelukkigen aan hunne edele ondersteuners in hunnen nood gebragt, achten wij ons verpligt ook onze erkentenis te voegen, en Hun Ed. de verzekering te herhalen, dat zijlieden bij het aangenaam zelfgevoel, van hunne door rampen getroffen natuurgenooten te hebben ondersteund en welgedaan, ook nog de overtuiging kunnen voegen, dat hunne weldaden goed en doelmatig worden besteed. Hoewel de nood der Armen van Langel en Herpen door uwe menschlievende giften veel is gelenigd, is er echter nog veel te doen over. Door de vele doorbraken is het water in die beide gemeenten nog niet gevallen, en zijn reeds 80 huizen ingestort of onbewoonbaar geworden. Wij bevelen die Armen dan nog steeds in uwe weldadigheid, en blijven ons gaarne belasten met den ontvang en het behoorlijke overmaken daarvan, en zal ook nog de Bus aan ons Kantoor en aan het Bureau dezer Courant geplaatst blijven.

Rotterdam
den 13 Februarij 1850. — L. F. DE BRUYN & Co.

, De Ondergeteekende berigt, dat bij hem, en de Heeren M. WIJT en ZONEN, voor de Noodlijdenden op Schokland is ontvangen, in Geld en Papier, de som van *f* 298, waaronder, door tusschenkomst van [illegible] *f* 25. [illegible] hartelijken dank aan allen, die door hun liefdebetoon hem in staat hebben gesteld deze som over te maken.

Rotterdam den 15 *Februarij* 1850. — B. STEMBERG.

Voor de vele bewijzen van hartelijke deelneming, ons betoond bij het smartelijk verlies van onzen veelgeliefden Zoon en Behuwdzoon, betuigen wij langs dezen weg onzen welmeenenden dank.

Hillegersberg
den 15 *Februarij* 1850.

H. VAN DEN BOGERD.
C. VAN DEN BOGERD,
GERRITSEN.

Getrouwd

J. W. F. SCHEFFER,
Wed.r van H. VAN DRUNEN,
en
C. H. J. VAN DER LOOY.

Rotterdam
den 14 *Februarij* 1850.

Eenige kennisgeving.

Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen ZOON CORNELIA WATERREUS, geliefde Echtgenoot van

Rotterdam
den 15 *Februarij* 1850. — T. D. DIEDERIKS.

Heden beviel van eene DOCHTER A. J. HAVELAAR, geliefde Echtgenoot van

Haarlem
den 11 *Februarij* 1850. — J. H. ENSCHEDÉ.

Heden beviel mijne Echtgenoot, SARA JOHANNA BLOKHUYZEN, van eene welgeschapene DOCHTER.

Rotterdam
den 12 *Februarij* 1850. — J. OUDEMANS HAVELAAR.

Eenige kennisgeving.

Heden overleed, in den gezegenden ouderdom van 91 jaren en 7 maanden, WILLEMIJNTJE VAN DER VREE, Weduwe van HUIBERT DE LEEDE, *Hz.*

Zevenhuizen
den 8 *Februarij* 1850.

P. DE LEEDE,
uit aller naam.

Door bijzondere omstandigheden is dit doodberigt eenigen tijd vertraagd.

Heden overleed, tot mijne innige droefheid, in den ouderdom van circa 50 jaren, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, CORNELIA JACOBA BROUWER. Zwaar treft mij deze slag, doch ik hoop Hem te zwijgen, wiens doen wijs is.

Rotterdam
den 14 *Februarij* 1850. — C. NIEMANTSVERDRIET.

, KONINKLIJKE ZUIDHOLLANDSCHE SCHOUWBURG,

onder directie van den Heer **A. Peters.**

Op Saturdag den 16 Februarij 1850, op zeer vereerend verlangen, eene derde en laatste Voorstelling van: **LAURIERBOOM EN BEDELSTAF**, of *Drie Winters in het leven van een Dichter*, met Naspel: **BEDELSTAF EN LAUWEREN**, of *Twintig Jaren na den Dood*, Drama in vijf bedrijven, naar het Hoogduitsch van *Carl von Holtey*, door *G. van Beek.* — Gevolgd door: **HET HUISMOEDERTJE**, Blijspel met Zang, naar het Fransch, door den Heer *J. Beems* (nooit alhier vertoond).

Aanvang ten **6 ure.**

En op Maandag den 18 Februarij 1850, ter **Benefice** van den Heer ***van Ollefen*: RUGIERO**, of *Eene Zamenzwering te Venetië*, Drama in 4 bedrijven, naar het Spaansch van *Martinez de la Rosa*, door den Heer *H. Foets.* Gevolgd door: **BOQUILLON**, of *Wie is de Vader?* Blijspel in twee bedrijven.

, **GROOT VOCAAL EN INSTRUMENTAAL**

CONCERT,

***ten voordeele van* A. BÖTTNER,**

te geven door de Leden van het Orchest der Philharmonische Concerten, met medewerking van de eerste Toonkunstenaren dezer Stad, onder directie van

J. F. DUPONT,

OP DINGSDAG DEN **19** FEBRUARIJ **1850**,

in de Zaal der Maatschappij ***tot Nut van 't Algemeen.***

PROGRAMMA. — Eerste Afdeeling.

1. Ouverture van de Opera *der Freyschütz*, van *C. M. von Weber.*
2. Concert in *Es dur*, van *L. van Beethoven*, voor Pianoforte, voor te dragen door den Heer J. B. LITZAU.
3. Lied met Koor, van *C. Häser*, voor te dragen door den Heer C. FESSELL.
4. Fantaisie voor Oboë, van *C. Frank*, voor te dragen door den Heer J. MEIJER.
5. Lied met Obligaat-Violoncel, van *F. Boch*, voor te dragen door de Heeren FESSELL en GANZ.
6. Concert van *Mendelssohn*, voor de Viool, voor te dragen door den Heer J. BAUMGARTEN.

Tweede Afdeeling.

Sinfonie N.° 4 (*die Weihe der Töne*), Karakteristieke Toonschildering naar een Gedicht van *C. Pfeiffer*, van *Spohr.*

De aanvang des avonds precies ten ***zeven*** *ure.*

De Toegangbiljetten zijn a *f* **1. 65** te bekomen bij den Muziekhandelaar **W. C. de Vletter**, en des avonds aan de Zaal.

, STOOMBOOTVAART TUSSCHEN ROTTERDAM EN HULL.

De gunstig bekende Stoombooten de ***Sea Gull***, Kapit. ***Geo. Nichol***, en de ***Emerald Isle***, Kapit. ***R. M. Sawyer***, derzelver Geregelde Vaart hervat hebbende, vertrekken van **HULL** naar **ROTTERDAM** iederen SATURDAG en WOENSDAG AVOND.

Van **ROTTERDAM** naar **HULL** iederen SATURDAG en WOENSDAG MORGEN.

Adres J. B. CROL & Co., Rotterdam.
W. H. H. HUTCHINSON, Hull.

, Frankfurter STOOMSLEEPVAART-MAATSCHAPPIJ.

Wij hebben de eer hiermede aan te kondigen, dat onze **STOOMSLEEPVAART-DIENST**, tusschen ***STRAATSBURG, FRANKFURT, COBLENZ en HOLLAND***, tegen het einde van deze maand weder zal geopend en geregeld voortgezet worden. De ons vroeger in Holland aan te wijzen Goederen kunnen bij eenige belangrijke quantiteit, en wanneer zulks door Hooger Magt niet verhinderd wordt, ook reeds vroeger worden bevorderd.

Onder toezegging der promptste bevordering bevelen wij ons voor eene zoo belangrijk mogelijke toewijzing van Goederen. — DE DIRECTIE.

Frankfurt a/M. den 12 *Februarij* 1850.

, HERVATTING DER WINTER-STOOMBOOTDIENST

TUSSCHEN **GOUDA** EN **ROTTERDAM**, VICE VERSA,
op MAANDAG den **18** Februarij 1850,
en vervolgens ALLE DAGEN.

Van ***Gouda***, 's morgens ten 7 ure, en
„ ***Rotterdam***, 's middags „ 4 „
in verband met de **Bargen** van en naar ***Amsterdam.***

, Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, van den 11 Februarij 1850, is, ter requisitie van het Openbaar Ministerie bij dezelve Regtbank, onder Curatele gesteld de Persone van MARIA TOPMAN.

, Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, van den 11 Februarij 1850, is, ter requisitie van het Openbaar Ministerie bij dezelve Regtbank, onder Curatele gesteld de Persone van WILHELMINA FRENK, Huisvrouw van *HARTOG RENSBURG.*

, Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, van den 11 Februarij 1850, is, ter requisitie van het Openbaar Ministerie bij dezelve Regtbank, onder Curatele gesteld de Persone van HELENA CLARA CATHARINA LEGNER, Huisvrouw van *HENDRIK VAN DER MARK.*

, Bij Acte, in datis 31 December 1849 en 4 Februarij 1850, voor den Notaris *JUSTUS EVERHARD CLAUSING* en Getuigen te Amsterdam verleden, geregistreerd, heeft de Heer SIMON PIERRE JACQUES BOURIER, aldaar woonachtig, zich geretireerd uit de tusschen hem en de mede in de gemeente Amsterdam wonende Heeren PIERRE JACQUES BOURIER en SIMON BOURIER, in gemelde Stad en te Rotterdam, onder de Firma van ***P. J. BOURIER de Oude***, bestaande **VENNOOTSCHAP** tot het **Fabriceeren** van en **Handel drijven** in **Behangselpapier** en **Ruw Behangsellinnen** enz. En zijn de twee laatstgenoemden overeengekomen die **Fabriek** en **Handel** ter gezegde Plaatsen gemeenschappelijk voort te zetten op denzelfden voet en steeds met medewerking van den Heer ***PIERRE ISAAC JULLIEN***, te Rotterdam, gedurende eenen onbepaalden tijd, aangevangen den eersten Januarij 1850, onder bovengemelde Firma, waarvan ieder hunner de teekening heeft, doch alleen tot Zaken de Vennootschap betreffende, en geenszins tot het Opnemen van Gelden of eenige onereuse Verbindtenis hoegenaamd.

, ***Rotterdam.*** — De Heer **DENTZ**, *Dentiste van Z. M. den Koning, van H. M. de Koningin-Moeder en van Z. K. H. Prins* Frederik *der Nederlanden, enz. enz.*, is alhier gearriveerd en zal tot Donderdag den **21sten** dezer vertoeven. Gelogeerd in **de Arend**, op de Hoogstraat.

, WAARSCHUWING.

Gepasseerden Saturdag avond heeft **K. A. VAN DAM**, vroeger *Pettenmaker* bij de Heeren *P....*, aan de Hoogstraat alhier, de door hem en zijne Zuster van mij Ondergeteekende in Huurbruik bezeten VOORKAMER en KOOKHUIS, in het Pand genaamd ***het Haasje***, Hang, wijk 4, n.° 15, verlaten, zonder de door hem verschuldigde Huurpenningen, ten bedrage van *f* **48. 60**, tot welker voldoening hij op den 1 Februarij ll. door het 2de Kantongeregt alhier bij verstek was verwezen, aan te zuiveren, en met medeneming van den Sleutel der Voorkamer.

Rotterdam den 12 *Februarij* 1850. — G. JACOBS.

, MUZIJKSCHOOL.

Aan de belanghebbenden wordt hiermede ter kennis gebragt, dat op Dingsdag 19 en Woensdag 20 dezer, des avonds van *vijf* tot *zeven* ure, in het Gebouw van het Schilderkundig Genootschap, in de Prinsenstraat, eene Commissie zal zitting houden, tot het **Aannemen** van **Leerlingen**, voor den **CURSUS** die met 1 **Maart** aanstaande zal aanvangen.

Ten behoeve van hen, die met de Inrigting der School niet voldoende bekend zijn, wordt bij deze gelegenheid opgemerkt, dat het Onderwijs zich uitstrekt tot de Piano, en alle gebruikelijke Strijk- en Blaas-Instrumenten, terwijl, behalve het Prima Vista Zingen en het Koorgezang, ook de Solozang onderwezen wordt, zoo mede de Theorie en Compositieleer, alles echter voor zoo ver daartoe Leerlingen in genoegzamen getale zich aanmelden, en er mogelijkheid is bekwame Onderwijzers daarvoor aan de School te verbinden.

In naam van Bestuurders der Afdeeling Rotterdam van de *Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst*,
J. OUDIJK VAN PUTTEN,
Secretaris.

Rotterdam
den 14 *Februarij*
1850.

, De Ondergeteekende verklaart mits deze, dat hij binnen de vier en twintig uren, door het gebruik eener **GOLDBERGERSCHE RHM. KETTING**, bij de Heeren *J. A. KLINGER en Co.* te Rotterdam gekocht, van bijna Ondragelijke Rheumatische Pijnen in het Hoofd, waaraan hij sinds geruimen tijd geleden heeft, ***geheel bevrijd is.***

P. HOLTZ,
in de Breedstraat, wijk **10**, n.° 226.

Rotterdam den 7 *Februarij* 1850.

De Echte **Goldbergersche Kettingen** hebben als Onderkenningsteeken een Rooskleurig Papieren Strookje om de Doosjes geplakt, waarop de onderstaande Waarschuwing gedrukt is, en kosten

1 Th. — 1½ Th.
en
***f* 1. 80.** — ***f* 2. 70.**

J. T. G. Even als in Duitschland heeft men ook in Holland reeds nagemaakte *Goldberger's Kettingen.* Om alle bedrog te voorkomen adressere men zich aan het Verkoophuis te Amsterdam, het eenigste Huis in de Nederlanden, waarmede ik in betrekking sta. *J. T. G.*

——— J. T. GOLDBERGER. ———

Amsterdam, *Verkoophuis.* Rotterdam, *J. A. Klinger en Co.*, en verder in alle Steden van het Koningrijk in de bekende Depôts.

, 450 Gulden Belooning,

zonder eenige verdere navrage, voor dengene die de **JUWEELEN**, vermoedelijk op het ***Casino***, in het *Hôtel des Pays-Bas*, den 23 Januarij ll. verloren, bij den Heer *D. ROMAIN*, Hoogstraat, Rotterdam, zal terugbrengen.

, De Ondergeteekende vraagt ten spoedigste **twee Bekwame**

WAGENMAKERSKNECHTS,

goed hun Werk verstaande, in Persoon of met *franco* Brieven.

J. VAN DER KALLE,
Coolsingel te Rotterdam.

, Men vraagt, tegen Mei aanstaande, eene

KINDERMEID,

boven de 25 jaren, Protestantsche Godsdienst; alleen op diegene zal acht gegeven worden, welke vroeger in dergelijke Betrekking gediend heeft. Adres bij *E. H. VIS*, in de Goudschewagenstraat, wijk **10**, n.° 593.

, OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING, op Vrijdag den 22 Februarij 1850, des voormiddags ten 10 ure, in het Locaal *Verscheidenheid en Overeenstemming*, aan de Scheepmakershaven te Rotterdam, ten overstaan van den Heer *D. H. CORNE*, van diverse fraaije **MEUBELEN**, waaronder 6 dozijn **Pracht-Stoelen**, Canapé's en Tête-à-Tête's, Pendules enz., benevens eene groote Partij **GALANTERIEN, BORSTEL- en ZADELMAKERSWERK, HAARDOEK, JAGTGEREEDSCHAPPEN**, 16 kisten **VENSTERGLAS**, divers **SCHRIJF-** en ander **PAPIER, LATIJNSCHE BOEKEN** enz.; alles twee dagen bevorens te bezigtigen.

INGEZONDEN STUKKEN.

De Scheepvaartwetten. (*)

Reeds lang genoeg hebben Dagbladschrijvers, Staatkundigen en parlementaire Redenaars over politieke Theorien geschreven en gesproken (want weinig resultaten toch voor de stoffelijke volkswelvaart vloeiden uit die dorre beschouwingen voort). Het wordt tijd dat er bij den Staat en bij de Natie *gehandeld* worde tot verbetering van Neêrlands bloei en tot inkrimping van Pauperismus. Die tijd bestaat thans. De Regering heeft aan de Staten-Generaal aangeboden drie wetsontwerpen *tot regeling van de belangen der Nederlandsche Scheepvaart*. Deze wetten, gelijk te vermoeden was in eenen waarlijk vrijzinnigen geest opgesteld, ademen denzelfden geest welke in Engeland de opheffing der oude *Navigatie-Acte* heeft te weeg gebragt.

Het is er intusschen ver af dat deze vrijgevige wetsdictie eene vrucht zou wezen van de bloote theorie, in de studeerkamer uitgebroeid, en zonder wortel in den practischen bodem. Het tegendeel is waar; de verschillende wetsontwerpen, met al hunne tabellarische Bijlagen, benevens de uitvoerige *Memorie van Toelichting*, dragen den onmiskenbaren stempel van grondig onderzoek, scherpzinnige redenering en juiste berekening, en moeten ook hen, welke wegens belangrijke punten in denkwijze mogten verschillen, volkomen overtuigen dat deze ware levensquestie voor het Vaderland met de *meeste zorg* is behandeld.

Het zou veel te uitvoerig zijn om in één of twee beknopte artikelen alles te zamen te vatten en te beoordeelen wat in deze concepten wordt voorgedragen; ik zal mij derhalve bij eenige hoofdtrekken bepalen, echter zoo ik meen genoeg, om bereids in sommige Bladen gebazuind hebbende tegenstanders tot bedaren te brengen, en zoo mogelijk tot zuiverder en vrijzinniger denkbeelden te bekeeren. Ik vind belangrijke nieuwe verordeningen bij de Ontwerpen voorgedragen:

1.° Gelijke regten voor de Nationale scheepvaart als voor de Vreemde, en dus, opheffing van differentie in Regten en in Tonnegeld, benevens afschaffing der doorvoerregten.

2.° Gelijkstelling van *in* Nederland met *elders* gebouwde schepen.

3.° Toezegging der Regering (in de Memorie van Toelichting) om, bijaldien deze ontwerpen worden aangenomen, alsdan dezelfde vrijzinnige Handelspolitiek ook in onze Kolonien toe te passen.

Wat betreft het 1ste punt. Blijkbaar heeft de door Engeland ingevoerde scheepvaartsvrijheid tot navolging bij onze Regering aangespoord, en zulks te regt. — Zou dan ons Bestuur zulk een gunstig oogenblik doen voorbijgaan, om, door wederkeerigheid in liberaliteit ten deze, niet alleen Engeland terug te houden van op ons de door hun voorbehoudene *uitsluiting* toe te passen, maar vooral om onzen zoo talrijken Zeemansstand en Reederij in de gelegenheid te stellen, mede in de onberekenbare voordeelen te deelen die de Engelsche wereldhandel aanbiedt, en daarvoor kustvaart te drijven op alle kusten en stranden van den geheelen wereldbol. En dat zulk een schitterend voordeel het gevolg, althans allengs, zal worden, hieromtrent valt niet te twijfelen, indien althans bij onzen landaard de zucht voor de Zeevaart en de voorvaderlijke zuinigheid bij onze Zeelieden worde levendig gehouden en toeneme, en wij tevens niets verzuimen om in bestendigen vrede te blijven met alle Wereldstaten. *Niet een enkel* eenigzins wegend bezwaar pleit tegen dezen maatregel. Indien er iets lijden zal, 't is alleen de schatkist, en deze offert gaarne de *weinige* duizende guldens op die dezelve volgens de Tabellen er bij verliest, omdat het belang van de ingezetenen er *tien* ja *honderdvoud* bij moet *winnen*; want men neme wel in aanmerking dat dat geheele bedrag van het thans door vreemde Natien *meerder* betaald wordende, *reeds*, zeer *gering* was.

Van eenen meer aanmerkelijken aard is de bij de wetsontwerpen voorgedragene gelijkstelling van Regten voor *buiten* zoowel als voor *in* Nederland gebouwde Schepen. De groote vraag is deze: Is het *al* dan *niet* te vreezen dat de voor Neêrlands welvaart zoo belangrijke Scheepswerven door deze nieuwe wetten zullen te gronde gaan, of althans spoedig in kwijning zullen vervallen? Gewigtig vraagstuk inderdaad! Immers, wordt het laatste waar, dan verliezen *vele* duizenden hoofden van huisgezinnen in Amsterdam, Rotterdam, Dordrecht, Schiedam, Zeeland, aan den Kinderdijk, in Groningerland en waar niet al, langzaam hun brood, en het Pauperismus, bij gebrek aan arbeid reeds zoo dreigend, zal dan schrikbarend toenemen. Zoo veel vernietiging van het goede bij ons, tot vermeerdering van het voordeel der vreemden?

Zoo redeneren de Nederlandsche Scheepsbouwers in hunne adressen.

Wij voor ons houden de *vrees* dier Heeren voor *ten eenenmale ongegrond*. Het is waar, die *grove* winsten der *groote* Scheepsbouwers, die zij ten nadeele der Reederij en ten gevolge der thans bestaande bescherming genieten, waardoor velen hunner in *weinige* jaren voor *groote millionairen* bekend staan, zullen gaan ophouden; maar bij *minder* winst zullen zij *meer* werk krijgen, en *meer werklieden* dan thans aannemen, want zoodra het angstgeschrei ophoudt, bij het aannemen dezer wetten, zal het aan hen zelven liggen om vreugdekreten aan te heffen, wanneer zij voor andere Landen, zoo als Engeland, belangrijke scheepsbestellingen zullen ontvangen. — Waar toch is er een Land waarheen het *Hout* voor den scheepsbouw *goedkooper* en *gemakkelijker* is heen te voeren dan naar Nederland, en waar het tevens ruimer wordt aangebragt? En wat het werkloon betreft, dit is, althans aan den Kinderdijk, te Dordrecht, in Noord-Holland enz., niet *duurder, maar goedkooper* dan in *andere Landen*. Een nieuw schip, Kof of Fregat, of wat anders ook, *behoeft* hier te Lande *niets duurder* te kosten dan elders, maar *kan* goedkooper geleverd worden.

De Scheepsbouwmeesters weten dit zelve zeer goed, en de Regering zou, indien zij ten deze vooraf volkomener op hare aanvragen ware ingelicht geworden, op dit punt in de Memorie niet *eenigzins schroomvallig* hebben behoeven toe te lichten; want ook ten deze bestaat tegen deze wetten *geene zwarigheid hoegenaamd*.

Maar nu en vooral

3.° Wat moet er worden van den geheelen Nederlandschen handel, indien de toezegging door de Regering worde verwezenlijkt, welke zij in de Memorie heeft gedaan ten aanzien van eene toepassing der vrijzinnige Handelspolitiek, hier te Lande, *in de Kolonien van den Staat?*

De bedoeling der Regering blijkt duidelijk te zijn om in de O. I. Bezittingen de differentiële regten op den uitvoer van daar te wijzigen, en de andere Landen ten deze meerder of minder met het Moederland gelijk te stellen.

De tegenstanders dezer toegezegde verandering vreezen dat daardoor de markt van onze eigene Overzeesche Bezittingen zich van Amsterdam en Rotterdam naar Londen, Antwerpen, Hamburg en waar niet al zal verplaatsen, zoodat wij de koffij en suiker te Londen zullen moeten gaan koopen. — IJdele, ja belagchelijke vrees inderdaad! Zal dan het Gouvernement, dat twee derden der Koloniale productie ontvangt, zulks zelve in consignatie *buiten* het Moederland zenden, en met eigen hand deszelfs welvaart vernielen?

Zal Duitschland, dat ruim de helft dier productie verbruikt, *onze koffij* en *suiker* goedkooper te Londen koopen? waarom? omdat de Engelschen meerder uitvaart op Java hebben? Maar de geringe *tonnenruimte* van al wat *naar* Java gaat beduidt in vergelijking met de volle retourvracht weinig.

Maar bovendien, onze Kolonien zullen er aanmerkelijk door winnen; de reeds zoo belangrijke vrije productie zal er nog verdubbelen, die verdubbeling nog vele millioenen meer schats in de Staatskas van het Moederland doen vloeijen, en derhalve ook ons Land duurzaam uit alle bezwaren redden, en eindelijk die alsdan schitterende welvaart in de O. I. Bezittingen ook den actieven Handel van Nederland aanzienlijk vermeerderen.

Wij meenen kortelijk genoeg gezegd te hebben dat de bezwaren tegen de meergenoemde wetsontwerpen *denkbeeldig* en de voordeelen in de toekomst *wezentlijk* zijn, en dat het derhalve in het belang van het lieve Vaderland wenschelijk is, dat dezelve niet door tegenwerking, uit welke bronnen ook voortgevloeid, worden verworpen, en alzoo Nederland gebragt worde in eenen pijnlijken toestand ook naar buiten; want hoe men zich ook luchtkasteelen scheppe, uit den voortijd ontleend, — naar het tij verloopt verzette men de bakens! en niet *bij* maar *vóór* het onweder plaatse men afleiders. — Indien men niet tegen den stroom zonder omslaan kan roeijen, vare men stillekens langs de kanten, of volge den stroom, vooral indien, als in het onderhavig geval, die stroom eenen waarlijk goeden gang heeft naar eene Vaderlandsche *Port de salut*.

S. — REEDER.

(*) Daar het hier eene zaak geldt, even gewigtig in zich zelve als, blijkens al de dienaangaande reeds ingediende adressen en in het openbaar gevoerde redeneringen, voor zeer verschillende beschouwing vatbaar, meenden wij ook dit Stuk geene plaats te mogen weigeren.

DE REDACTIE.

Rotterdamsche Schouwburg.

Armoede en Grootheid werd niet zoo grif afgespeeld als den vorigen keer. De Acteurs hadden er het minste schuld aan, de Heer *Altink* zelfs speelde meesterlijk zijne rol. Een allerleelijkst portret, dat de aandoening in een algemeen gelach deed overgaan, ontnam hem eene welverdiende ovatie, die hem gewis anders ten deel zou zijn gevallen. Mejufvrouw *C. van Ollefen* speelde goed, in het laatste bedrijf was zij echter te koud. Mevrouw *Knijp* was onaanhoorbaar. De Régisseur verzuimde het Publiek te verwittigen, dat de Heer *Altink* de rol van den Heer *Breedé* zou vervullen. Onze Stadgenooten, die dezen winter zoo trouw opkomen, verdienen beleefder behandeld te worden.

Waarom ontsierde *Kotzebue* dat lieve nastukje *de Turksche Gezant* met dien dronken tuinman? een lid van het afschaffings-genootschap ware gewis daar beter op zijne plaats. Schoon was het *coup d'oeil*, dat het tooneel opleverde, bij het ophalen van het gordijn; die groep lieve scholiertjes met Mevrouw *Valois* aan het hoofd, even dartel en jeugdig als hare makkers. Zij, hare Zuster en Mejufvrouw *ten Hagen* wedijverden wie het liefst, het eenvoudigst, het kinderlijkst, het bevalligst zoude wezen en spreken. De Pas de shawl werd vlug en met gratie door Mejufvrouw *ten Hagen* uitgevoerd. Ondanks het slechte accompagnement zong Mejufvrouw *S. Sablairolles* de schoone aria uit *la Favorite:*

» *O mon* Fernand! *tous les biens de la terre,*
» *Pour être à toi mon coeur eut tout donné;*

wegslepend en met gevoel.

Mevrouw *Valois* deed ons een van die juweeltjes hooren, waaraan onze littératuur zoo rijk is, maar die helaas in de boeken als begraven liggen:

» *Ach! guur is de wind en de hagelvlaag kil,*
» *Die klettert en stuift op mijn kaken;*

maar waarom het hier afgeschreven, wij kunnen toch dien toon van waar gevoel niet doen hooren, die in de stem van Mevrouw *Valois* lag, het die uitdrukking niet bijzetten, die zij het door hare sobere maar treffende mimiek wist te geven. De gespannen toehoorders, die aan het einde van het dichtstukje susden, om nog meer te hooren, herstelden hunne vergissing door luide toejuiching.

Saturdag eene volle komedie, om den Heer *Peters* in *Laurierboom en Bedelstaf* te zien. Maandag ook, dan geldt het den Heer *van Ollefen*, een onzer verdienstelijkste Acteurs. Een nieuw Drama voor de stemmigen door de keur van ons tooneelgezelschap, en de archi-zotte *Boquillon* door den Heer *van Hanswijk* voor de droefgeestigen.

14 Februarij 1850. D.

Hoogduitsche Opera. — *Robert der Teufel.*

De voorstelling van deze Opera op den 13 dezer, volgens gewoonte door een talrijk en aanzienlijk Publiek bijgewoond, leverde bij veel schoons en zelfs voortreffelijks ook vrij wat middelmatigs op.

De kroon komt, zoo als altijd, weder aan Mej. *von Romani* toe, zij heeft de *Isabelle* zoo uitstekend schoon gespeeld en gezongen dat ons woorden ontbreken voor haren lof; zij herinnerde ons, in de beide groote Aria's, aan den besten tijd van Mad. *Miro-Camoin*, (eene zangeres hier welligt nimmer geëvenaard, zeker nooit overtroffen,) de eer der herhaalde terugroeping viel haar welverdiend ten deel. Mej. *Muller* gaf als *Alice* veel genoegen, zij heeft die zeer moeijelijke partij met talent uitgevoerd, zang en spel getuigden van studie en ijver; deze bevallige zangeres rijst meer en meer in de schatting van het Publiek; na het zingen der Romance in de eerste en van het Aria in de derde acte werd zij vooral levendig toegejuicht.

De Heer *Kahle*, die in de titelrol optrad, bezit eene frissche, zuivere, heldere, buigzame tenor-stem, welke gemakkelijk en zeker toon geeft; hij draagt met bevalligheid, smaak en gevoel voor; hij schreeuwt niet, en hij neemt zijn toevlugt niet tot de falcet; twee voor een hedendaagschen tenor zeldzame eigenschappen, die zijne waarde als zanger in ons oog aanmerkelijk verhoogen, en ofschoon zijne niet zeer rijzige gestalte hem voor heldenrollen minder geschikt schijnt te maken, weet hij echter daar waar het noodig is vrij wat kracht te ontwikkelen, en heeft hij de *Robert* tot algemeen genoegen vervuld en had hij de eer van teruggeroepen te worden wel verdiend.

En wat zullen wij nu van den Heer *Binder* zeggen? Wij gelooven dat hij door ongesteldheid niet in het volle bezit zijner middelen was; in de beide eerste bedrijven had hij zeer schoone momenten, die voor de verdere vervulling van de zware bas-partij, welke voor zijne rekening lag, alles goeds schenen te beloven; in het begin der derde acte openbaarde zich eene zekere heeschheid, die hem verder niet verlaten heeft, en ons soms onaangename toonen deed hooren. Wij moeten billijk zijn en ons oordeel over dien Zanger, die verdienstelijk Acteur schijnt te zijn, opschorten, tot wij hem eens nader zullen gehoord hebben.

Raimbaut zong zijne ballade redelijk goed, verder hebben wij van hem niets vernomen.

De *Nonnenscène* was flaauw en kleurloos; *Helena* had wel wat seduisanter kunnen zijn en een weinig mogen dansen, nu liep het al heel droogjes af; men kan dit, ook zonder ballet, wel wat gracieuser maken.

De Koren waren wel wat zwak, maar anders vrij goed; dat uit de eerste acte: » O fortune, à ton caprice," is geanimeerd en goed gezongen; het onderaardsche Koor deed te weinig effect en werd ook niet krachtig genoeg begeleid; het Monniken-Koor waarmede de laatste acte aanvangt is gesupprimeerd; een gelijk lot trof de duo tusschen *Isabelle* en *Robert*, uit het tweede bedrijf; de duo van *Bertram* en *Raimbaut* uit de derde acte en het groote Aria van *Bertram* uit de laatste acte; dergelijke coupures veroorzaken gapingen welke voor het eenigzins geoefend oor zeer hinderlijk zijn, behalve dat ze veel schoons doen verloren gaan. Wij keuren die daarom ten sterkste af.

In het Orchest merkten wij wel eens eenige verwarring op, of dit evenwel niet meer de schuld van de uitlatingen en van de Zangers dan die der Muzijkanten was, durven wij niet beslissen.

Met verlangen zien wij eene volgende Voorstelling te gemoet.

Rotterdam den 15 *Februarij* 1850. V.

Te *Rotterdam*, bij JAN ARRENBERG & Co.

HANDELINGEN

DER

STATEN-GENERAAL.

Interpellatien door den heer *van Hoëvell* aan den Minister van Kolonien gerigt, in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van vrijdag den 15 Februarij 1850.

De heer *van Hoëvell* heeft het woord. Wij laten hier volgen een *overzigt* van zijne gehouden rede, zoo mede van het [illegible] daaromtrent verhandelde. Het is niet zonder schroom dat hij het verlof tot het rigten van vragen aan den Minister van Kolonien verzocht heeft en dat hij alsnu van het gegeven verlof gebruik maakt. Dat vloeit niet voort uit de vrees dat hij niet zou zijn in zijn *regt*, want art. 60 spreekt te duidelijk en het [illegible], niet voldaan is, is zeker; [illegible] beschroomdheid vloeit daaruit voort, dat hij niet den schijn wil op zich laden, als zou hij deze gelegenheid aangrijpen om het Ministerie te bestrijden. Daarom geeft hij vooraf reeds de verklaring, dat zijn vertrouwen op dat Ministerie, door de daden die het tot dus ver heeft verrigt, in geenen deele is geschokt, en dat de hevige taal, die somwijlen tegen hetzelve wordt gevoerd, geen weerklank bij hem heeft gevonden, en hij verklaart wijders dat zijne hoogachting speciaal voor den Minister van Kolonien, gegrond op langdurige vriendschappelijke kennis, door de wijze waarop deze het departement van Kolonien tot dusver heeft beheerd, eerder toe- dan afgenomen is.

Maar, wij zijn slaven der Grondwet. Die Grondwet verlangt een jaarlijksch verslag nopens den toestand der Kolonien; daaraan is niet voldaan; wij behooren dus te waken dat dit artikel niet overtreden worde. Is dit in het *algemeen* waar, dan vindt de spreker daarvoor nog meer versterking als hij let op de *belangrijkheid* van dat grondwettig voorschrift. Het is daarop dat hij meer bepaald de aandacht der Kamer wil vestigen, en bijzonder die belangrijkheid aantoonen: 1°, uit een *politiek*, 2°, uit een *industrieel* en *finantieel* oogpunt.

De tijden zijn toch voorbij waarin men de Volksvertegenwoordiging geheel uitsloot, *niet* van het medebestuur, maar van de kennis van den toestand onzer Overzeesche Bezittingen, van alle mogelijke inlichtingen nopens den gang der zaken in de Kolonien. Volgens de Grondwet moet de tusschenkomst der Vertegenwoordiging ingeroepen worden voor bepaaldelijk opgenoemde wetten en reglementen, en de Grondwet wil bovendien, dat alle andere onderwerpen, de Kolonien betreffende, door de *wet* zullen worden geregeld, zoodra de behoefte daaraan blijkt te bestaan. — Op de Staten-Generaal rust derhalve de verpligting om zich kennis te verschaffen van het beheer en van den toestand der Kolonien, om zich met den ganschen staat van zaken bekend te maken. De spreker herinnert hier, om dat belang nog meer te doen uitkomen, aan de zinsnede van het Adres der Kamer in antwoord op de openingsrede des Konings vóór 2 jaren uitgesproken. Doch, is dit zoo, dan leidt hem dit tot de vraag: van waar zal de vertegenwoordiging op dit oogenblik bekendheid kunnen erlangen met den toestand en het beheer van Indië? Van het Gouvernement ontvangt zij niets dan hetgeen in de *Javasche Couranten* of in de *Staats-Courant* voorkomt, en dat is inderdaad al zeer weinig, en elke Overlandmail brengt ons weinig meer aan dan de kennisgave van overstroomingen en branden. In Neerlandsch-Indië nu wordt *niets* gepubliceerd. De drukpers is daar aan banden en overigens geheel in handen van het Gouvernement. Met dankbaarheid moet de spreker echter vermelden, dat in de twee laatste jaren door teruggekeerde ambtenaren en particulieren alhier menig belangrijk geschrift is gepubliceerd, doch men vergete niet, dat als wij deze willen gebruiken als de bronnen om er onze koloniale kennis uit te putten of te verrijken, dat het dan zeer gebrekkige bronnen zijn; dat toch alles is geschreven òf door particulieren, die, al zijn zij in Indië geweest, niet volkomen bekend konden worden met den waarachtigen toestand van die gewesten, omdat zij den toegang misten tot de Gouvernements-archieven, of door ambtenaren, maar die in de publiciteit belemmerd en gefnuikt zijn geworden door de bekende publicatie van mei 1844, waarbij den ambtenaar wordt verboden om eenig Gouvernementsstuk, dat hem bekend is, openbaar te maken onder bedreiging van lijfstraf op de overtreding. Indien derhalve een ambtenaar herwaarts keert, hij zal aan niets publiciteit mogen geven of hij handelt tegen de voorschriften van het Gouvernement.

Derhalve, de Vertegenwoordiging tast, ten gevolge van dien toestand, ten eenemale in het duister en zoekt te vergeefs naar licht, ten einde te voldoen aan hare dure verpligting. Een zonderling verschijnsel is daarvan reeds het gevolg geweest; komt iemand uit Indië terug, dan wordt hij als een expert, als eene specialiteit beschouwd, terwijl de Grondwet verlangt dat wij allen kennis zullen bekomen van de Indische aangelegenheden. Van daar dat schouwspel, dat in den strijd, die onlangs gevoerd is tusschen een voormalig Minister van Kolonien en een lid der Kamer, men eigenlijk minder de argumenten heeft gewogen, maar dat men als 't ware meer elkanders vermoedelijke bekendheid met Indië taxeerde. De spreker keurt het dus ten hoogste goed, dat de Grondwet thans zulke heilzame en nuttige bepalingen behelst; de ondervinding heeft het geleerd dat kennis de grondslag moet zijn voor waardering, en, hoe hooger de spreker de geestkracht en het talent hoogschat van den man die zoo vele jaren aan het hoofd van het departement van Kolonien heeft gestaan, des te sterker weegt bij spreker het argument, dat het eene onmogelijkheid is voor *één* man, om van hier uit naar Indië alles te regelen en te beheeren. Het is dus goed, waarlijk goed, dat de Grondwet op dit punt verandering heeft ondergaan; maar de spreker huivert niet te min als hij denkt aan het oogenblik dat dit gedeelte der Wetgevende Magt zal geroepen worden om over zulke belangrijke aangelegenheden te oordeelen, waarvan de toekomst van Indië en dus ook van het Moederland afhangt, en als wij dan tegen dien tijd niet *meer* kennis, geen meerder licht dan tot dus ver over onze koloniale aangelegenheden zullen bezitten. De Wetgever heeft dit zelf zeer goed begrepen, en daarom te regt verlangd, dat aan ons gegeven zouden worden jaarlijksche uitvoerige mededeelingen nopens het beheer en den toestand onzer Overzeesche Bezittingen.

Tot dus ver heeft de spreker art. 60 uit één bepaald oogpunt beschouwd, namelijk om aan de Staten-Generaal de gelegenheid te geven hunne roeping naar eisch te vervullen; hij wil dan ook geene andere gezigtspunten bijbrengen en bepaaldelijk niet op de questie prejudiciëren, in hoe verre dat verslag, bij art. 60 bedoeld, kan beschouwd worden als ook te moeten zijn eene verantwoording van het beheer. Hij laat zich daar nu niet over uit; hij verlangt nu niets anders dan een verslag van den toestand en van het beheer.

En dan wordt de noodzakelijkheid der aanbieding versterkt door de bijzondere omstandigheid die geboren wordt uit den aard der werkzaamheden, waartoe de Vertegenwoordiging weldra zal geroepen worden, namelijk tot de medewerking aan de reglementen op het beleid der Regering in de Kolonien; het muntstelsel moet mede door de wet worden geregeld, en art. 4 add. artikelen der Grondwet zegt: dat die wetten zullen worden voorgedragen drie jaren na de afkondiging der veranderingen in de Grondwet. Welnu, de helft van den tijd is reeds verloopen; en nog geene enkele voorbereiding is er voor de Staten-Generaal gemaakt. In dat Regerings-reglement moeten de grondslagen gelegd worden voor het bestuur in Indië; behoeft men het te zeggen, dat daartoe onvermijdelijk noodig is kennis van de koloniale aangelegenheden in het algemeen, maar ook meer bijzonder bekendheid met den toestand, behoeften, gebreken en hulpmiddelen in onze Overzeesche Bezittingen? Indien de Regering reeds hadde *voldaan* aan het grondwettig voorschrift; indien zij in 1849 reeds een verslag hadde gegeven, en in 1850 op nieuw, dan reeds zouden wij in die twee stukken de gelegenheid hebben om kennis te erlangen, en wij zouden reeds eene groote schrede voorwaarts zijn op den goeden weg. De spreker herinnert bovendien dat, bij de discussie over het budget, door den Minister de regeling van het muntwezen als spoedig aanstaande beloofd is, en er bij gevoegd dat dit groote geldelijke opofferingen zou kosten, maar dat hij verwachtte de Kamer gereed te vinden die volgaarne te brengen. Welnu, als wij spreken van dat muntstelsel, dan weten wij ook dat er gedurende vele jaren verschil van opinie bestaat tusschen vele hooge Indische ambtenaren; sommigen zijn voor de koper-circulatie, anderen voor de zilver-circulatie; nu zal de Kamer geroepen worden om eene wet op dat muntwezen te onderzoeken.

De Regering zal daarbij eene memorie van toelichting voegen, naar haar systeem en op haar standpunt. De Kamer zal daaruit haar licht moeten putten; maar wanneer ze niet anders heeft, is zij dan in de gelegenheid om met kennis van zaken te oordeelen over zulk eene gewigtige aangelegenheid? De spreker herinnert dat reeds in april 1844, onder het bestuur van den bekwamen *Merkus*, zeer belangrijke voorstellen omtrent het muntwezen zijn gedaan; de opinie van alle hooge ambtenaren is destijds daarover gevraagd en zij zijn als bijlage tot het verslag gevoegd. Zou nu daaruit niet reeds veel licht te putten zijn omtrent deze aangelegenheid?

Maar, nog eene andere beschouwing. De voldoening aan art. 60 is ook in het welbegrepen belang der Regering. Geheimzinnigheid wekt achterdocht, en, opvolgende den raad hem door een lid uit Zuidholland bij eene vroegere gelegenheid gegeven, zal hij, bij het aanhalen van eenige voorbeelden ten betooge hoe noodig eene voldoende openbaarheid is, niet *afkeuren*, maar alleen licht vragen. Als de Regering voldeed aan art. 60 zouden vele geruchten over zaken, die in Indië gebeuren, misschien geheel opgehelderd worden, en de vrees en ongerustheid daaruit ontstaan zou welligt uit den weg geruimd kunnen worden. De spreker noemt enkele voorbeelden op.

Men zegt dat de Balische expeditie de Indische kas zeer heeft uitgeput, zóó dat de Directeur-Generaal van Finantien zich dikwerf in verlegenheid heeft bevonden en welligt bevindt met betrekking tot de voldoening van Gouvernements verpligtingen.

Men zegt, dat de Balische expeditie het excedent van het administratief kapitaal met 6 à 7 millioen heeft verminderd. — Men zegt, dat het verdrag met de Balische Vorsten allerongunstigst voor ons moet zijn. — Men zegt, dat terwijl het verdrag van 1846 den Balinezen oplegt de uitkeering aan ons van eene groote som voor oorlogskosten, en ons het bezit verzekert van een vast punt of fort, om de Balinezen te dwingen om aan hunne finantiële verpligting te voldoen, volgens het laatste verdrag de Balinezen, die niets betaald hebben, niets meer zouden schuldig zijn; dat het fort niet meer bestaat en dus de zaak in den toestand verkeert waarin zij was vóór de *eerste* expeditie. — Men zegt wijders, dat dit eigenlijk de reden is waarom wèl het verdrag van 1846 in de *Javasche Courant* geplaatst, maar het verdrag van verleden jaar geheim gebleven is. — Men zegt, dat door verschillende oorzaken de onlangs verpachte middelen meer dan één millioen minder hebben opgebragt dan het vorige jaar. — Men zegt, dat sommige verpachte middelen, in handen der Chinezen zijnde, hoe langer hoe drukkender worden, de industrie van den Javaan vernietigd en mede oorzaak is van de verminderde opbrengst der verpachte middelen. — Maar, ook zegt men, dat door het geven van een verslag nopens al die aangelegenheden, die geruchten op eens omver kunnen worden geworpen, en daaruit leidt de spreker nog te meer het belang af, dat de Regering zelve er bij heeft, om een verslag nopens het beheer en den toestand der Kolonien te geven.

II. Maar, ook uit een finantieel en industrieel oogpunt achtte de spreker het noodig dat er voldoening aan het grondwettelijk voorschrift worde gegeven. Waarlijk, door bezuiniging alleen is ons Land te redden, en inderdaad, wanneer men het stelsel van bezuiniging zou willen verwarren met dat wat nog eergisteren zoo te regt is genoemd bezuinigings*woede*, dan zou het kwaad veel grooter worden. Er moet dus iets anders in de plaats komen, en de spreker gelooft dat alleen door den ondernemingsgeest aan te wakkeren, door de industrie aan te moedigen, er nieuwe bronnen van welvaart geopend kunnen worden, en hij meent voorts, dat daartoe het schoonste veld in onze Kolonien is. Groot zijn de directe voordeelen uit Indië, niemand zal het ontkennen, maar de *in*directe zijn niet minder groot. De spreker wil maar alleen wijzen op landbouw, mijn-ontginning, handwerken, handel, scheepvaart en nog zoo veel w.t voor uitbreiding of ontwikkeling vatbaar is; hij voert daaromtrent hoofdzakelijk het volgende aan:

Als men let op den toestand, waarin zich de *landbouw* op dit oogenblik bevindt — ik bedoel den particulieren landbouw — men ontwaart, dat hij voor het grootste deel is in handen der Chinezen. — Wat de *mijnen* betreft, de steenkolen en tin worden op Banka bij massa door het Gouvernement geëxploiteerd; maar het goud en de diamant worden op Borneo door de Chinezen op eenen onafhankelijken voet ontgonnen en gezocht. — De *handwerken* zijn bijna alle in handen van de Chinezen, Franschen en Duitschers; ik geloof bijna zonder uitzondering. — Ten aanzien der *scheepvaart*, in de laatste tijden is de kustvaart geheel uit de handen der Europeanen in die der Chinezen en Arabieren overgegaan. — Wat den *handel* aangaat, de weinige handel, die op Samarang, Soerabaija en Batavia gedreven wordt, geschiedt grootendeels door vreemde handelhuizen, bepaaldelijk Engelsche, Fransche en Duitsche. Op Bali kwam vóór eenige jaren een vreemdeling zonder kapitaal, maar met veel moed en kracht. Hij zette zich dáár neêr als handelaar, onafhankelijk van het Gouvernement, en wist zich bij de Indische Vorsten bemind te maken. Op dit oogenblik is hij de alleenhandelaar in drie vorstendommen van Bali, en toen wij met de Balinezen in oorlog waren gewikkeld, was het door zijne tusschenkomst, dat het Gouvernement met de Vorsten in onderhandeling trad. — Op Lombok had hetzelfde plaats. Dáár dreef een Engelschman handel, onafhankelijk van het Gouvernement, wist zich insgelijks bij de Vorsten bemind te maken, en op dit oogenblik is hij dáár als ware het de alleenheerscher, wiens handel en scheepvaart onder Lomboksche vlag in den Archipel worden gedreven. — Toen Makassar tot eene vrijhaven werd verklaard, heeft een Franschman een voorschot van *f* 10,000 van het Gouvernement bekomen. — Nog een punt heb ik hier te behandelen. Als wij de blikken vestigen op alles, wat van wetenschappelijken aard is, dan ontwaart men hetzelfde treurige verschijnsel. De natuurkundige commissie, waaraan *f* 40,000 bereids is ten koste gelegd, heeft, zoo lang zij bestaat, bijna uitsluitend uit vreemdelingen bestaan. Op dit oogenblik bevinden zich daarbij twee Duitschers en een Franschman. Ik heb dit willen herinneren, om u te doen zien, dat al deze indirecte voordeelen voor het grootste gedeelte in handen van vreemdelingen berusten, dat er gebrek is aan industrie, aan geestkracht, aan ondernemingszucht bij onze Natie. Ik wil nogtans niet beschuldigen, maar het bestaande regering-stelsel in Indië heeft medegewerkt tot dien toestand. Ik betreur dien toestand diep. Ziet gij dan niet, dat eigen krachten en industrie voortaan moeten zijn de elementen, die eene Natie staande houden? Ziet gij niet, wat laatstelijk in Engeland plaats heeft gevonden? Ziet gij niet, hoe krampachtig men zich ook moge vasthouden aan monopolie-stelsel en bescherming, dat op den duur alleen heil te vinden is in ontwikkeling van eigen kracht en onbelemmerde mededinging?

Maar men zal hem welligt eene tegenwerping maken. Men kan vragen: verwacht gij dan van dat jaarlijksch verslag dadelijke verandering, verbetering? Als de vraag zóó gesteld en beantwoord moest worden, dan zou dit zeker leiden tot eene absurditeit; maar *onder* de middelen tot verbetering begrijpt hij ook de mededeeling van dat verslag. Wordt dat jaarlijks gegeven, dan zal de aandacht meer en meer op onze Overzeesche bezittingen worden gevestigd; dat zal de onbekendheid meer en meer doen verdwijnen; de ondernemingsgeest zal aangewakkerd worden, en uit dit oogpunt acht hij dat verslag van het uiterste gewigt. Hij zou nog verder kunnen uitweiden over het groote belang, in de opvolging van art. 60 gelegen, maar zal voor dit oogenblik daarover niet verder handelen. Hij meent genoeg gezegd te hebben, om het belang der mededeeling aan te toonen en om te regtvaardigen de twee navolgende vragen, het eigenlijk doel zijner interpellatie:

1.° Waarom is aan het voorschrift van art. 60 der Grondwet tot dusverre nog niet voldaan?

2.° Op welk tijdstip denkt de Minister aan den hem daarbij opgelegden pligt gevolg te geven?

Z. Exc. de Minister van Kolonien acht het van belang op den voorgrond te stellen, dat de Regering het gewigt van de gedane interpellatie allezins erkent, maar dat zij tevens de verbindende kracht van art. 60 der Grondwet ten volle toestemt, en dat het ook aan geen twijfel onderhevig te achten is, dat de Regering aan het stellige voorschrift van dat art. 60 op eene ruime wijze wenscht te voldoen. Z. Exc. mag echter niet nalaten te doen opmerken, dat bij art. 60 der Grondwet, ten aan-

sigt van de mededeeling van het jaarlijksche verslag iets geheel nieuws werd bepaald. Na de aanneming der Grondwet zijn, ten gevolge daarvan, aanschrijvingen naar Oost- en West-Indiën gezonden, om bouwstoffen tot dat jaarlijksche verslag te leveren. Uit hoofde van den afstand der Kolonien, is het niet mogelijk geweest, zoo spoedig als men wel gewenscht had, aan dat grondwettig voorschrift te voldoen. Toen Z. Exc., in november jl. het Ministerie aanvaardde, heeft de Minister nagegaan, wat er verrigt was, om aan het grondwettige voorschrift uitvoering te geven. Toen werd hem mededeeling gedaan van een schrijven van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië, van augustus jl., waarbij deze te kennen gaf, dat hij zich bezig hield met de verzameling van de stukken, die tot het opmaken van zoodanig jaarlijksch verslag konden worden gevorderd. In november jongstl. heeft de Minister echter met den landpost opnieuw op de spoedige toezending van die stukken aangedrongen. Daar hij dit gedaan heeft zonder eenige voorafgaande aansporing, kan dit ten bewijze strekken dat hij opregtelijk meent aan het grondwettige voorschrift zoo ruim en zoo spoedig mogelijk gevolg te geven. Op die uitnoodiging wacht de Minister het antwoord. Zoodra het ontvangen wordt, zal de Minister zich beijveren aan het te kennen gegeven verlangen te voldoen en het grondwettige voorschrift uit te voeren. De juiste tijd kan niet worden bepaald, maar er zal geen oogenblik worden gewacht. Wel zijn er bij het Ministerie van Kolonien bouwstoffen ontvangen, om het verslag op te maken, voor zoo veel de Westindische Kolonien aangaat. Die stukken zijn bij het departement in bewerking. De Minister zou het echter minder wenschelijk achten om eene partiële mededeeling van den staat der Westindische bezittingen te doen plaats hebben. De vorige spreker heeft van die bezittingen dan ook niet gesproken. Zij verdienen echter niet minder de zorg en belangstelling van de Vertegenwoordiging en van de Regering, dan de Oostindiën, te meer daar zij jaarlijks aanzienlijke bijdragen van de schatkist verderen. De Minister verklaart dus stellig, dat, zoodra hij in staat gesteld zal worden een volledig verslag aan te bieden, hij geen oogenblik nalatig blijven zal het te doen. Het heeft hem, Minister, zelfs leed gedaan, dat de aan zijn departement voorhanden zijnde bescheiden niet voldoende waren om een uitgebreid en volledig verslag op te maken, ten einde het aan de Kamers te kunnen aanbieden.

De Minister zal, bij deze gelegenheid, in geene ontwikkeling treden ten aanzien der punten, door den vorigen spreker in zijne rede opgenomen. Z. Exc. zal noch goed- noch afkeuren, wat door hem is aangevoerd. Doch hij acht het echter pligt eenigzins den indruk te keeren, dien zijne rede op min nadenkenden zou kunnen maken. Z. Exc. erkent gaarne, dat, even als elders, ook in onze Overzeesche bezittingen veel kan gebeuren, dat niet geheel en al juist is. Maar men moet niet gelooven, dat de Regering de oogen sluit; dat zij alles wil laten loopen; dat zij alles zou verlangen voorbij te zien, en dat zij er slechts op uit is, het stelsel van monopolie te handhaven. En ten bewijze daarvan kan strekken, dat juist de vreemdelingen, waarvan die spreker heeft gewaagd, zich gevestigd hebben in Indië, zonder daarin door het Gouvernement in het minste te zijn belemmerd. Zij hebben zich geheel buiten medewerking van het Gouvernement tot magt en aanzien kunnen verheffen. Daaruit blijkt dan toch, dat de bestaande orde van zaken niet allen handel, niet alle nijverheid, niet alle ondernemingen, onderdrukt of tegenwerkt. Het Gouvernement weet zeer goed, dat het vooral in den tegenwoordigen tijd de ondernemingszucht, het verlangen naar ontwikkeling, zoo veel maar mogelijk, bevorderlijk moet zijn. Het is daartoe ook bereid. Maar meer kan van hetzelve niet worden gevorderd. En wanneer men nu gewaagt van vreemdelingen, die groote voordeelen verkregen hebben, dan meent de Minister, dat daaruit eene andere vraag zou kunnen voortvloeijen, namelijk, waarom de Nederlanders zich dergelijke voordeelen hebben doen ontrekken? Ten slotte geeft de Minister op nieuw de verzekering, dat de Kamer de Regering steeds bereid zal vinden tot het geven van eene ruime en volledige uitvoering der Grondwet.

De heer *van Dam van Isselt* vraagt, of het niet goed en doelmatig wezen zou, dat de Minister van Kolonien aan de Vergadering [illegible] deed, welke bij zijn departement mogten voorhanden zijn, ten einde de Kamer trapsgewijze tot de kennis te doen geraken die zij behoeft, en tevens met het doel, om later met [illegible] het uitvoerige verslag dat aan de Staten-Generaal moet worden aangeboden, als de ontwerpen van wet welke, ten aanzien der Kolonien, aan de Staten-Generaal moeten worden voorgedragen.

De Minister van Kolonien herinnert, dat in art. 60 der Grondwet gesproken wordt van een *jaarlijksch uitvoerig* en dus als het ware *volgemaakt* verslag. Aan dat voorschrift zal Zijne Exc. zoo spoedig mogelijk voldoen. Maar indien de Kamer, of een harer leden, nopens het een of ander punt, inlichtingen mogt verlangen, dan is hij gaarne bereid, aan dien wensch te gemoet te komen. Het schijnt Z. Exc. echter toe, dat, zoo lang de wet nopens het muntwezen niet aan de vergadering is onderworpen, de mededeeling van rapporten of andere stukken, daartoe betrekkelijk, der Kamer wezenlijk geen voordeel zou verstrekken. Hij herhaalt dat: hij is gaarne bereid aan de Kamer alle die mededeelingen te doen over zoodanige punten of zaken, nopens de Kolonien, die zij noodig [illegible]

De heeren *van Dam van Isselt*, *Sloet tot Olthuis*, *van Hoëvell*, *von Hall*, *Donker Curtius* en *van der Linden* voeren vervolgens nog het woord; door sommigen wordt aangedrongen op de mededeeling van een voorloopig verslag.

De Minister van Kolonien verklaart, dat het niet aan hem zal liggen, te voldoen aan de bepaling van art. 60 der Grondwet, zoo als zulks door de Vergadering begeerd wordt.

Hiermede zijn de discussiën over deze interpellatie ten einde.

Gedrukt te ROTTERDAM,
bij JAN ARRENBERG & Co.